

Orientering til BUU om devaluering af Udviklingsprogrammet for styrkelse af tosprogede elevers faglighed

21-09-2015

På BUU mødet den 30. maj 2012 tiltrådte udvalget indstilling vedr. faglig udvikling af ni udfordrede skoler i København.

Sagsnr.

2015-0216802

Udvalget blev den 19. november 2014 orienteret om status for skoleåret 2013-14. Nu er første del af SFI's evaluering af Udviklingsprogrammet netop offentliggjort, hvorfor BUU forelægges evalueringen til orientering.

Dokumentnr.

2015-0216802-1

Den indeholder evaluering af hhv. implementering af programmets indsatser og elevernes faglige resultater i programmets to første skoleår

I nærværende evaluering indgår elevernes resultater fra skoleåret 2014-15 således ikke. BUU vil få fremlagt resultaterne fra skoleåret 2014-15 i forbindelse med den sidste del af evalueringen, der fremlægges i sommeren 2016.

Baggrund

Syv af ud af de ni skoler er en del af Ministeriet for Børn, Undervisning og Ligestillings Udviklingsprogram for styrkelse af tosprogede eleveres faglighed (Blågård Skole, Rådmandsgades Skole, Nørre Fælled Skole (tidligere Klostervængets Skole), Tingbjerg Heldagsskole, Bavnehøj Skole, Grøndalsvængets Skole og Ellebjerg Skole)¹. I alt deltager på landsplan 14 skoler.

Udviklingsprogrammet er opdelt i følgende tre spor:

1. Implementering af fokus i al undervisning via indsatser tilpasset den enkelte skoles nuværende kvalifikationer og udfordringer (efteruddannelse så alle har basisviden om dansk som andetsprog, vejlederuddannelse mm.).
2. Særlige ensartede indsatser målrettet dansk- og matematikundervisningen på indsatsårgangen (9. årgang i skoleåret 2014-15).
3. Indsatser til sikring af forankring, projektstyring og medejerskab.

Resultater i SFIs første devaluering af Udviklingsprogrammet²

Evalueringen fokuserer på implementeringen af spor 1, dvs. fokus på inddragelse af sproget i al undervisning, baseret på spørgeskema undersøgelser af hhv. skoleledelse og lærere. Derudover medtager evalueringen de faglige resultater for de første to skoleår (skoleårene: 2012-13 og 2013-14).

Implementering af fokus på sprog i al undervisning

Fagligt Indhold og Kvalitet

Gyldenløvesgade 15
1600 København V

Mobil
3045 3557

E-mail
cilnae@buf.kk.dk

EAN nummer
5798009371201

www.kk.dk

¹ To af de ni skoler er kommunalt finansieret og har lokale indsatser for styrkelse af faglighed (Tagensbo Skole og Dyvekeskolen).

² Dines, Andersen og Rangvid, Beatrice Schindler: 2015. *Skoleudvikling med fokus på sprog i al undervisning – Implementering og elevresultater af udviklingsprogram til styrkelse af tosprogede elevers faglighed i de første to år*. SFI 15:48

Generelt ses i perioden på baggrund af hhv. skoleledelserne og lærernes besvarelser en positiv udvikling mht. opkvalificering af personalet gennem efteruddannelseskurser mm., mens udviklingen af lærernes egen vurdering af deres erfaringsgrundlag mht. dansk som andetsprog (DSA) er lidt blandet.

Siden starten på Udviklingsprogrammet er der kun sket marginale fremskridt på disse områder, hvilket i høj grad skal ses i lyset af, at der i København inden Udviklingsprogrammet blev igangsat var et relativt højt uddannelsesniveau i DSA. Forvaltningen vurderer det dog som meget positivt, at også matematiklærerne har været omfattet af indsatsen. Det afspejler sig bl.a. i, at matematiklærerne nu også prioriterer at udarbejde en overordnet plan for DSA i matematikundervisningen på samme niveau som dansklærerne. Matematiklærerne halter stadig en smule efter dansklærerne hvad angår inddragelse af DSA i alle fagets timer.

En del af indsatsen har omfattet aktionslæring, der er sat som et obligatorisk mål for dansk- og matematiklærerne på 7. klassetrin i 2012/13. SFI vurderer på baggrund af hhv. skoleledelserne og lærernes besvarelse af spørgeskemaundersøgelse, at indsatsen er blevet en pædagogisk praksis, der er godt i gang med at blive tilegnet på alle skoler – også af andre lærere end de direkte berørte. Mens det i 2012 kun var 35 pct., der havde erfaringer med aktionslæring er andelen efter 2 år steget til knap 80 pct. gældende for alle 14 skoler. De syv skoler i København har gennem hele forløbet særligt fremhævet aktionslæring som meget positivt og arbejder nu på at implementere og forankre metoden på skolerne.

Faglige effekter for eleverne

Evalueringsrapporten viser, at der i de første år med udviklingsprogrammet har været fremgang i de tosprogede elevers faglige resultater på de 14 skoler, når deres ses på elevernes resultater i nationale test og i 9.klassesprøverne. Fremgangen er større i dansk end i matematik. Analyserne giver dog ikke grundlag for at konkludere, at fremgangen kan tilskrives indsatsene i udviklingsprogrammet, idet SFIs analyser viser, at der var en positiv udvikling i de tosprogede elevers resultater allerede før projektet blev igangsat, samt at elevernes resultater ikke adskiller sig fra elevresultater på sammenlignelige skoler. SFI understreger dog, at det ikke udtryk for, at udviklingsprogrammets indsats ikke på længere sigt kan have en effekt på elevernes faglige resultater.

SFIs analyse viser også, at der ikke er nogen udvikling i elevernes faglige motivation og trivsel (baseret på spørgeskemaundersøgelse blandt eleverne på de 14 skoler).

MINISTERIET FOR
BØRN, UNDERVISNING
OG LIGESTILLING

Statusredegørelse for folkeskolens udvikling for skoleåret 2014/2015

Statusredegørelse for folkeskolens udvikling for skoleåret 2014/2015

Statusredegørelse for folkeskolens udvikling for skoleåret 2014/2015

Publikationen findes både i elektronisk udgave og som trykt publikation

Udgiver: Ministeriet for Børn, Undervisning og Ligestilling

Copyright: Ministeriet for Børn, Undervisning og Ligestilling

Tekst: Ministeriet for Børn, Undervisning og Ligestilling

Foto: Ministeriet for Børn, Undervisning og Ligestilling

Produktion: Lotte Davidsen, Ministeriet for Børn, Undervisning og Ligestilling,
Kommunikationssekretariatet

Grafisk tilrettelæggelse: Louise M. Jeppesen, Keepyourdarlings

URL: uvm.dk/statusfs2015

ISBN (den elektroniske udgave): 978-87-603-3051-3

ISBN (den trykte udgave): 978-87-603-3050-6

Version: 1.0

Versionsdato: 2015-09-16

Publikationen kan ikke bestilles, men den kan hentes på uvm.dk/statusfs2015

Eventuelle henvendelser af indholdsmæssig karakter rettes til

Kommunikationssekretariatet i Ministeriet for Børn, Undervisning og Ligestilling,
telefon 33 92 52 23 eller e-mail: pub@uvm.dk.

Indhold

Indledning	7
Status på de tre nationale mål i skoleåret 2014/2015	11
Resultatmål 1.1 for mål 1: Mindst 80 pct. af eleverne skal være gode til at læse og regne i de nationale test	14
Resultatmål 1.2 for mål 1: Andelen af de allerdygtigste elever i dansk og matematik skal stige år for år	16
Resultatmål for mål 2: Andelen af elever med dårlige resultater i de nationale test for læsning og matematik uanset social baggrund skal reduceres år for år.	18
Resultatmål for mål 3: Elevernes trivsel skal øges.	20
Status på omstillingen til øget inklusion	23
Opfølgning på målsætningen om inklusion	25
Fokusområder i omstillingen til øget inklusion	29
Status på de øvrige resultatindikatorer	34
Understøttende implementeringstiltag	35
Bilag 1: Øvrigt over status på de øvrige indikatorer på folkeskoleområdet	49

Indledning

Folkeskolereformen er et markant løft af den danske folkeskole. Den skal sikre, at vores børn og unge bliver fagligt dygtigere, og at de trives. Med folkeskolereformen får eleverne mere undervisningstid med markant flere timer i dansk og matematik, engelsk fra 1. klasse og tysk/fransk fra 5. klasse og flere timer i natur/teknologi og i de praktiske/musiske fag. Der er desuden afsat tid til understøttende undervisning, der giver skolerne bedre muligheder for lokalt at løse en række opgaver, som understøtter den fagopdelte undervisning, herunder samarbejde med det omgivende samfund, bevægelse hver dag og faglig fordybelse og lektiehjælp.

Den årlige statusredegørelse for folkeskolens udvikling udgør et grundlag for at følge, hvorvidt de politiske intentioner bag folkeskolereformen realiseres – og om elevernes faglige niveau og trivsel højnes. Denne statusredegørelse er den første efter indførelsen af folkeskolereformen. Derfor er det begrænset, hvilke konklusioner der kan udledes efter blot et år med reformen. På nuværende tidspunkt er det vigtigste, at folkeskolen får de bedste betingelser for at virkeliggøre reformens intentioner, blandt andet ved at der skabes ro om folkeskolen, og ved at den store forandring, som skolen er i gang med, understøttes bedst muligt.

Stabile rammer om folkeskolen betyder ikke, at regeringen vil undlade at adressere de udfordringer og uhenigtsmæssigheder, der måtte opstå i forbindelse med implementeringen af reformen. Regeringen vil derfor også følge op på denne statusredegørelse i fællesskab med kommunerne og folkeskolens øvrige parter. Hertil kommer, at regeringen allerede i sit regeringsgrundlag har sat sig for at gennemføre et eftersyn af inklusionen i folkeskolen og af samspillet mellem skole og fritidsliv.

En vellykket folkeskole kan kun skabes ved, at de forandringer, skolen gennemgår, styres lokalt, og at der lokalt tages ejerskab til den nye folkeskole. Det er kommunen og den lokale skoleledelse, der skal realisere

intentionerne. Det er dem, der skal sætte retningen og opstille rammerne for, hvordan deres skole skal udvikle sig. Derfor er regeringens fokus først og fremmest på, hvordan den lokale implementeringsproces bedst kan understøttes.

I denne statusredegørelse for folkeskolens udvikling for skoleåret 2014/2015 gøres status på folkeskolereformens første år. Det sker både ved at se på reformens tre nationale mål og ved at inddrage en række af de øvrige indikatorer og den viden, der er om folkeskolens udvikling. Statusredegørelsen for skoleåret 2014/15 har omstilling til øget inklusion som tema.

Baggrund

Folkeskolereformen er en omfattende politisk reform, som har betydning for stort set alle områder af folkeskolen. Det har derfor også været helt centralt for regeringen (Venstre) og de øvrige partier bag aftalen om et fagligt løft af folkeskolen (Socialdemokraterne, Radikale Venstre, Socialistisk Folkeparti, Konservative og Dansk Folkeparti), at udviklingen i folkeskolen efter indførelsen af reformen følges tæt. Parterne besluttede derfor, at regeringen, kommunerne og folkeskolens øvrige parter hvert år på baggrund af de nationale mål skal følge folkeskolens resultater, herunder om der er behov for justering af indsatsen i folkeskolen. Det skal ske på baggrund af en årlig statusredegørelse fra Ministeriet for Børn, Undervisning og Ligestilling om folkeskolens udvikling. Nærværende redegørelse er den første af disse statusredegørelser.

Det skal bemærkes, at der også er igangsat omfattende reformer på erhvervsskole- og vejledningsområdet.

Hovedresultater for skoleåret 2014/2015

I aftalen om et fagligt løft af folkeskolen blev det besluttet at fastholde og udvikle folkeskolens styrker og faglighed ved at arbejde for tre overordnede nationale mål.

Målene skal bidrage til at sætte en klar retning og et højt fælles ambitionsniveau for folkeskolens udvikling og sikre klare rammer for en løbende og systematisk

evaluering. Reformens tre overordnede mål er operationaliseret i fire operative resultatmål og opgøres på landsplan.

Resultatmål 1.1, 1.2 og 2.1 opgøres på baggrund af resultater i de nationale test. Resultatmål 3.1 opgøres på baggrund af den nationale trivselsmåling, som blev gennemført på landets skoler for første gang i foråret 2015.

Resultaterne for skoleåret 2014/2015 viser en overordnet fremgang i forhold til elevernes faglige niveau. Elevernes trivsel måles for første gang i 2015.

Nationale mål for folkeskolen

1. Folkeskolen skal udfordre alle elever, så de bliver så dygtige, de kan.
2. Folkeskolen skal mindske betydningen af social baggrund i forhold til faglige resultater.
3. Tilliden til og trivslen i folkeskolen skal styrkes blandt andet gennem respekt for professionel viden og praksis.

Resultatmål for folkeskolen

- 1.1. Mindst 80 pct. af eleverne skal være gode til at læse og regne i de nationale test.
- 1.2. Andelen af de allerdygtigste elever i dansk og matematik skal stige år for år.
- 2.1. Andelen af elever med dårlige resultater i de nationale test for læsning og matematik skal reduceres år for år.
- 3.1. Elevernes trivsel skal øges.

Det skal bemærkes, at der her er tale om en sammenligning af klassetrin, for eksempel at resultaterne for elever i 2. klasser i 2012/2013 sammenlignes med resultaterne for elever i 2. klasser i 2014/2015. Det er altså ikke den enkelte elevs progression fra eksempelvis 2. klasse til 4. klasse, der følges.

Mål 1: Folkeskolen skal udfordre alle elever, så de bliver så dygtige, de kan.

Resultatmål 1.1: Mindst 80 pct. af eleverne skal være gode til at læse og regne i de nationale test.

Testresultaterne viser en fremgang i matematik på både 3. og 6. klassetrin. Resultaterne i dansk, læsning viser en mindre fremgang på 2. og 8. klassetrin, mens de faglige resultater er fastholdt på samme niveau som tidligere på 6. klassetrin. På 4. klassetrin ses en mindre tilbagegang.

Resultatmål 1.2: Andelen af de allerdygtigste elever i dansk og matematik skal stige år for år.

Resultaterne viser en lille fremgang blandt de allerdygtigste elever i dansk, læsning på 4. og 8. klassetrin samt i matematik på 3. og 6. klassetrin. I dansk, læsning på 2. klassetrin ses en markant tilbagegang, og i dansk, læsning på 6. klassetrin ses en mindre tilbagegang.

TABEL 1: OVERSIGT OVER RESULTATERNE FOR SKOLEÅRET 2014/2015 FORDELT PÅ MÅL OG RESULTATMÅL

Mål	Resultatmål	Baslinemåling	Måling 2014/2015	Udvikling ift. mål		
Folkeskolen skal udfordre alle elever, så de bliver så dygtige, de kan.	1.1 Mindst 80 pct. af eleverne skal være gode til at læse og regne i de nationale test	Dansk læsning				
		2. kl.	74 pct.	75 pct.	+ 1 pct.	
		4. kl.	71 pct.	69 pct.	- 2 pct.	
		6. kl.	72 pct.	72 pct.	0 pct.	
			8. kl.	76 pct.	77 pct.	+ 1 pct.
		Matematik				
		3. kl.	64 pct.	73 pct.	+ 9 pct.	
		6. kl.	69 pct.	74 pct.	+ 5 pct.	
		1.2 Andelen af de allerdygtigste elever i dansk og matematik skal stige år for år	Dansk læsning			
	2. kl.		8 pct.	2 pct.	- 6 pct.	
4. kl.	8 pct.		9 pct.	+ 1 pct.		
6. kl.	7 pct.		6 pct.	- 1 pct.		
		8. kl.	11 pct.	12 pct.	+ 1 pct.	
	Matematik					
	3. kl.	5 pct.	7 pct.	+ 2 pct.		
	6. kl.	6 pct.	8 pct.	+ 2 pct.		
Folkeskolen skal mindske betydningen af social baggrund i forhold til faglige resultater.	2.1 Andelen af elever med dårlige resultater i de nationale test for læsning og matematik skal reduceres år for år.	Dansk læsning				
		2. kl.	10 pct.	10 pct.	0 pct.	
		4. kl.	12 pct.	13 pct.	+ 1 pct.	
		6. kl.	11 pct.	11 pct.	0 pct.	
			8. kl.	9 pct.	10 pct.	+ 1 pct.
		Matematik				
	3. kl.	15 pct.	12 pct.	- 3 pct.		
	6. kl.	16 pct.	14 pct.	- 2 pct.		

Anm. Det skal bemærkes, at der er 1 pct. flere elever, der har gennemført de nationale test i skoleåret 2014/2015 sammenlignet med 2013/2014.

Kilde: Ministeriet for Børn, Undervisning og Ligestilling

Mål 2: Folkeskolen skal mindske betydningen af social baggrund i forhold til faglige resultater.

Resultatmål 2.1: Andelen af elever med dårlige resultater i de nationale test for læsning og matematik skal reduceres år for år. Resultaterne i matematik viser, at andelen af elever med dårlige resultater er faldende. Resultatet af testene i dansk, læsning er på niveau med resultaterne fra skoleåret 2013/2014 på 2. og 6. klassetrin, mens der for resultaterne i dansk, læsning på 4. klassetrin og på 8. klassetrin ses en lille stigning blandt elever med dårlige resultater.

Det bemærkes dog, at sammenligning af måltallene fra 2013/2014 til 2014/2015 skal gøres med forsigtighed, idet der i tre af de 18 måltal er markante udsving. Det er vurderingen, at de markante udsving ikke alene skyldes faktiske ændringer i elevernes faglige niveau, men også forhold angående testresultaterne og testopgaverne. Der henvises til afsnittet *Bemærkninger til resultaterne af de nationale test i skoleåret 2014/2015* for en uddybende forklaring.

Mål 3: Tilliden til og trivlsen i folkeskolen skal styrkes blandt andet gennem respekt for professionel viden og praksis.

Resultatmål 3.1: Elevernes trivsel skal øges.

Resultaterne af den første nationale trivselsmåling viser generelt et positivt billede. Svarene i den første måling peger blandt andet på, at langt de fleste elever har et godt forhold til deres lærere og klassekammerater.

Målingen viser dog også, at flere elever oplever udfordringer i forhold til eksempelvis ro i klassen. Da undersøgelsen er gennemført for første gang i 2015, er det endnu ikke muligt at sige noget om udviklingen i elevernes trivsel. Fra næste år bliver det muligt at følge udviklingen i elevernes trivsel.

Status på omstillingen til øget inklusion

De tidligere regeringer og KL aftalte i Aftale om kommunernes økonomi for 2011 og i efterfølgende økonomiaftaler at arbejde for øget inklusion i folkeskolen, og at kommunerne skal prioritere de ressourcer, der er nødvendige for at sikre en god omstilling til inklusion og en styrkelse af almenundervisningen. Omstillingen skal bidrage til at øge det faglige niveau og til, at trivlsen for alle elever fastholdes. For præcisering, se afsnit *Status på omstillingen til øget inklusion*.

Et bredt flertal i Folketinget vedtog i 2012 en ny lovgivning om inklusion af elever i den almindelige undervisning. Inklusionslovgivningen, der trådte i kraft samme år, blev fulgt op af en aftale mellem den daværende regering og KL om en konkret treleddet målsætning for inklusion i Aftale om kommunernes økonomi for 2013. Hensigten med omstillingen til øget inklusion er, at flest mulige børn skal have gavn af at indgå i skolens læringsfællesskaber samtidig med, at der sker øget læring og trivsel for alle elever. I denne statusredegørelse er omstillingen til øget inklusion et tema. Der udarbejdes også en særskilt status på omstillingen til øget inklusion i samarbejde med KL og Finansministeriet, som offentliggøres i efteråret 2015.

Opsummering af status på omstillingen til øget inklusion i 2015

Kommunerne har i perioden fra 2010/2011 til 2014/2015 øget andelen af elever i den almene undervisning fra 94,2 pct. til 95,2 pct., og der er ikke umiddelbart noget, der indikerer, at omstillingsprocessen har haft væsentlig hverken positiv eller negativ betydning for elevernes faglighed og trivsel generelt. Det gælder også for de elever, der er kommet tilbage til den almene undervisning fra en specialskole eller specialklasse.

Kommunerne har udarbejdet målsætninger og strategier og har arbejdet med inklusionsfremmende styringsmodeller, herunder udvikling af den pædagogiske psykologiske rådgivning og kompetenceudvikling, for at nå deres målsætninger for inklusion. Der er fortsat store forskelle mellem kommunerne i forhold til, hvor stor andelen af elever i den almene undervisning er, og i forhold til de omstillingsprocesser, som kommunerne har været igennem. Det er forskelligt, hvordan kommunerne har arbejdet med målsætninger i aftalen, ligesom lokale forhold mv. har betydning for ændringer i inklusionsgraden. Ud over ændringerne i inklusionsgraden og implementeringen af folkeskolereformen har flere kommuner samtidig ændret skolestrukturen, blandt andet som følge af et faldende elevtal.

Udgiftsudviklingen i folkeskolen, målt som de samlede driftsudgifter pr. elev, har i perioden været relativt

stabil. Andelen af udgifter til specialskoler er steget frem til 2013 og reduceret fra 2014, som også er det år, folkeskolereformen blev indført med en stigning i udgiften pr. elev som følge af den længere skoledag. Overordnet er det uklart, i hvor høj grad der er afsat de fornødne ressourcer i kommunerne til inklusionsindsatsen.

I Dokumentationsprojektet, som har fulgt omstillingen til inklusion fra 2010 til 2015 (se side 24), peges der på, at det på den enkelte skole er blevet mindre gennemskueligt, hvordan ressourcerne prioriteres for både personale og forældre. Flere kommuner har endvidere haft en generel reduktion af udgifterne til folkeskolen i et eller flere af årene i perioden.

På trods af, at kommunerne har iværksat kompetenceudvikling som uddannelse af resourcepersoner og generel efteruddannelse, er omstillingen til øget inklusion præget af manglende opbakning fra en stor andel af lærerne, der oplever ikke at være rustet til opgaven eller ikke at have de fornødne redskaber og ressourcer. Heroverfor oplever skolelederne i 2015, at der generelt er god opbakning til inklusion, særligt hos forældre til elever, der er blevet fastholdt i den almene undervisning eller er kommet tilbage til almenundervisningen fra specialskoler eller specialklasser.

Den gennemførte dokumentation giver et samlet billede på landsplan af omstillingen til inklusion i løbet af de seneste tre år. Den indikerer, at der er problemfelter. Dette drejer sig om, i hvor høj grad kommunerne har afsat de fornødne ressourcer, om kompetenceudviklingen er målrettet lærernes behov, om uens opfattelse af inklusionsprocessen og støtteomfang mv. Dette kan dog ikke anvendes som datagrundlag for identifikationen af mere specifikke problemfelter, der kan danne grundlag for fremadrettede løsninger. Det kan heller ikke anvendes som datagrundlag for den lokale og nationale prioritering, planlægning og dokumentation af inklusionsindsatsen.

Med henblik på at sikre, at de elever, der har de største faglige og personlige udfordringer (elever med særlige behov), også får en undervisning, der modsvarer deres behov, vil regeringen igangsætte et eftersyn af den gennemførte omstilling til øget inklusion.

Status på de tre nationale mål i skoleåret 2014/2015

I dette afsnit redegøres der indledningsvis for brugen af de nationale test i forhold til de nationale mål, herunder kriteriebaseringen af de nationale test og særlige bemærkninger til testresultaterne for skoleåret 2014/2015. Herefter gengives resultaterne af hvert af de fire resultatmål for skoleåret 2014/2015.

De nationale test og særlige bemærkninger for skoleåret 2014/2015

Der gennemføres obligatoriske nationale test i dansk, læsning på 2., 4., 6. og 8. klassetrin og i matematik på 3. og 6. klassetrin samt i engelsk på 7. klassetrin og i tre naturfag på 8. klassetrin. De tre nationale mål omfatter kun testene i dansk, læsning og matematik. Elevernes testresultater i dansk, læsning og matematik opgøres med udgangspunkt i de samme seks faglige niveauer på alle klassetrin. Derved er det muligt at måle den faglige progression ved at sammenligne testresultater på forskellige klassetrin, for eksempel dansk, læsning i 2. og 4. klasse.

Resultatmålene opgøres årligt på hvert klassetrin og vurderes i forhold til en baseline, der er fastsat som elevernes resultater i de obligatoriske nationale test i skoleåret 2013/2014. De nationale resultatmål for 2013/2014 indgår derfor som baseline i nedenstående opgørelse af de tre resultatmål, som opgøres på baggrund af de nationale test.

Resultatmålene beregnes alene på baggrund af resultater for de elever, som har gennemført de obligatoriske nationale test. Der er hvert år en betydelig andel elever, som ikke gennemfører de nationale test. Denne andel udgøres hovedsageligt af elever, som er fritaget (3,7 pct.) eller udeblevet (1,5 pct.) fra testene. Hertil kommer en gruppe af elever, som hverken bliver tilmeldt til test eller fritaget fra dem. Det kan med en vis rimelighed antages, at der i denne elevgruppe vil være en overrepræsentation af elever, som ville opnå dårlige resultater, såfremt de aflagde nationale test. Disse elever indgår ikke i måltalsberegningerne, og det må derfor forventes, at den reelle andel af elever i folkeskolen med faglige udfordringer er større, end måltallene afspejler. Ministeriet for Børn, Undervisning og Ligestilling har iværksat initiativer, som skal sikre en reduktion i andelen af elever, der ikke gennemfører de obligatoriske nationale test. I skoleåret 2013/2014 drejede

det sig om i alt 7,4 pct. I skoleåret 2014/2015 var der tale om 6,5 pct. af eleverne. Andelen af elever, der ikke har gennemført de nationale test, er således faldet med næsten et procentpoint på et år.

Der er i skoleåret 2014/2015 gennemført 522.000 obligatoriske nationale test. Skolerne gennemførte i 2014/2015 testene i en periode fra den 19. januar til den 30. april 2015, og for de elever, der havde været fraværende, blev der gennemført test fra den 26. maj til den 12. juni 2015.

Kriteriebaseret af testene

Som led i folkeskolereformen er resultatvisningen i de nationale test i dansk, læsning og i matematik blevet omlagt med henblik på at kunne anvende testresultaterne i opfølgningen på de nationale resultatmål. Siden de nationale test blev gennemført for første gang i 2010, er resultaterne i de nationale test alene blevet opgjort i forhold til et landsgennemsnit. Denne type tilbagemelding beskriver elevernes relative dygtighed i forhold til

andre elever, men de kan ikke anvendes til at vurdere, om en elevs testresultat fagligt betragtet er godt eller dårligt. Til brug for opfølgning på resultatmålene er der derfor udviklet nye, kriteriebaserede tilbagemeldinger i dansk, læsning og i matematik, som gives på baggrund af en resultatskala med seks faglige niveauer. Niveauerne og koblingen til resultatmålene er illustreret herunder.

DEN NYE KRITERIESKALA	NATIONALE RESULTATMÅL	
FREMRAGENDE PRÆSTATION	Andelen af de allerdygtigste elever skal øges år for år	Mindst 80 % af eleverne skal være gode til at læse og regne
RIGTIG GOD PRÆSTATION		
GOD PRÆSTATION		
JÆVN PRÆSTATION		
MANGELFULD PRÆSTATION	Andelen af elever med dårlige resultater skal reduceres år for år	
IKKE TILSTRÆKKELIG PRÆSTATION		
Fritagne og ej afholdte	Indgår ikke i beregningerne	

Bemærkning er til testresultaterne for skoleåret 2014/2015

Elevernes faglige niveau i testene bliver målt op imod en baseline, der blev fastlagt i 2014, og testresultaterne er inddelt på en skala bestående af fem cutscores (skæringspunkter). Skæringspunkterne danner grundlag for baselinen og inddeler eleverne i seks faglige niveauer.

Det vurderes generelt, at en sammenligning af måltallene fra 2014 til 2015 skal foretages med forsigtighed. I tre ud af i alt 18 måltal er der markante udsving. Det drejer sig om matematik i 3. og 6. klasse, hvor der er sket en markant fremgang i andelen af gode elever, og i dansk, læsning i 2. klasse, hvor der er sket en markant tilbagegang i andelen af de allerdygtigste elever.

Ministeriet har foretaget en analyse af årsagerne til udsvingene. Analysen viser, at de markante udsving ikke alene skyldes faktiske ændringer i elevernes faglige niveau, men også skyldes forhold angående testresultaterne og testopgaverne. Alle testopgaver har gennemgået en omfattende kvalitetssikring. Det har resulteret i, at en lang række opgaver er taget ud af opgavebanken forud for afviklingen af de obligatoriske test i foråret 2015, da de ikke har været fagligt gode nok eller levet op til testenes statistiske krav. Til gengæld er opgavebanken suppleret med et stort antal nye testopgaver. Den samlede kvalitet af opgavebanken er således blevet

styrket væsentligt, men konsekvensen er, at der er sket forskydninger i testresultaterne i visse profilområder i testene. På grund af ændringerne i opgavebanken har det været nødvendigt at genberegne alle opgavers sværhedsgrader og efterfølgende alle elevdygtigheder og dermed kriteriebaserede testresultater fra 2012-2014. Genberegningen er foretaget udelukkende med de opgaver, der levede op til de faglige og statistiske krav.

På baggrund af analysen vurderes det, at måltallene for 2015 generelt er mere retvisende end måltallene for 2014. Specifikt gælder det dog for dansk, læsning i 2. klasse, at noget tyder på, at niveauet for at opnå vurderingen "fremragende" er sat for højt.

Det vurderes imidlertid, at der ikke på nuværende tidspunkt er et tilstrækkeligt fast grundlag for at konkludere endeligt om disse forhold. Når resultaterne fra de obligatoriske test for 2016 foreligger, vil ministeriet derfor foretage en ny analyse af udviklingen i måltallene fra 2014-2016 med henblik på at vurdere, om der på det tidspunkt er et tilstrækkeligt beslutningsgrundlag til eventuelt at justere, hvilket år der skal være baseline, eller udvalgte cutscores.

Resultatmål 1.1. for mål 1:

Mindst 80 pct. af eleverne skal være gode til at læse og regne i de nationale test

RESULTATMÅL 1.1. FOR MÅL 1:

Mindst 80 pct. af eleverne skal være gode til at læse og regne i de nationale test.

Ved "god" forstås de elever, der mindst har opnået resultatet "god" i de nationale test i henholdsvis dansk, læsning og matematik.

Resultaterne for skoleåret 2014/2015 viser, at i dansk, læsning er der på 2. klassetrin 75 pct. gode læsere, på 4. klassetrin er der 69 pct. gode læsere, på 6. klassetrin 72 pct. og på 8. klassetrin 77 pct. gode læsere. I matematik er der på 3. klassetrin 73 pct. og på 6. klassetrin 74 pct. af eleverne, der er gode til matematik.

I dansk, læsning viser resultaterne en lille fremgang på 2. og 8. klassetrin, mens resultaterne for 6. klasse ikke har flyttet sig i forhold til året før. Resultaterne for 4. klassetrin viser en lille tilbagegang.

I matematik viser resultaterne en markant fremgang på både 3. og 6. klassetrin. Der henvises til afsnittet *Bemærkninger til resultaterne af de nationale test i skoleåret 2014/2015* i forhold til testområder med store udsving.

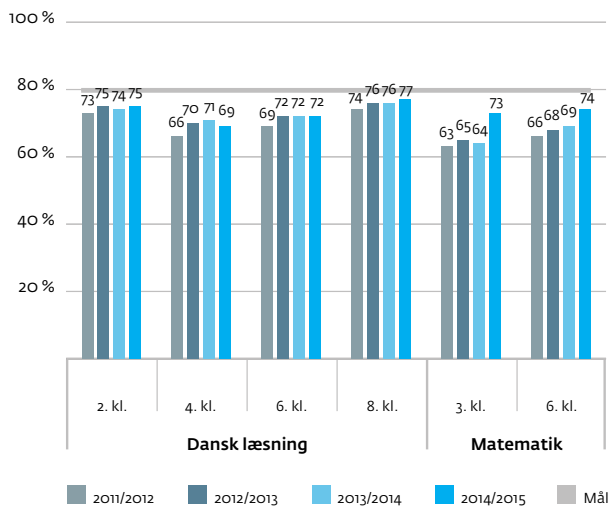
Af figur 1 fremgår andelen af elever, der mindst har opnået resultatet "god" i de nationale test i henholdsvis matematik og dansk, læsning fordelt på klassetrin de seneste fire skoleår.

TABEL 2: OVERSIGT OVER RESULTATERNE FOR RESULTATMÅL 1.1. OM, AT ELEVERNE SKAL VÆRE GODE TIL AT LÆSE OG REGNE FOR SKOLEÅRET 2014/2015

Klassetrin	Resultat i skoleåret 2013/2014	Resultat i skoleåret 2014/2015	Difference +/- mellem skoleårene 2013/ 2014 og 2014/2015
Dansk, læsning			
2. klasse	74 pct.	75 pct.	+ 1 pct.-point
4. klasse	71 pct.	69pct.	- 2 pct.-point
6. klasse	72 pct.	72 pct.	0 pct.-point
8. klasse	76 pct.	77 pct.	+ 1 pct.-point
Matematik			
3. klasse	64pct.	73 pct.	+ 9 pct.-point
6. klasse	69pct.	74 pct.	+ 5 pct.-point

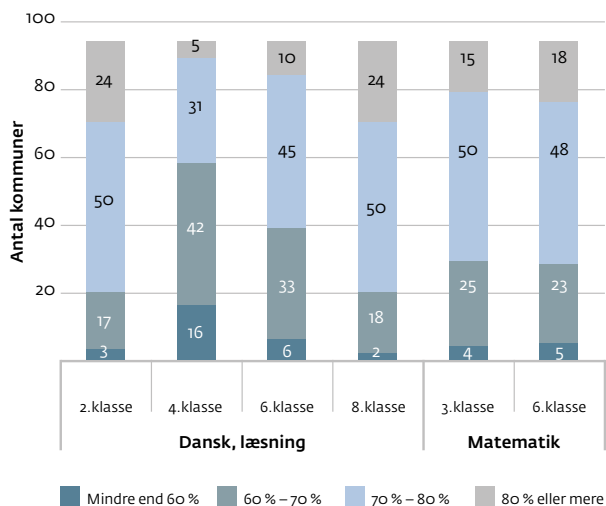
Kilde: Ministeriet for Børn, Undervisning og Ligestilling

Figur 1: Andel elever med gode resultater i dansk, læsning og matematik, 2011/2012-2014/2015

Kilde: Ministeriet for Børn, Undervisning og Ligestilling

Figur 2: Antal kommuner fordelt efter kommunernes andel af elever med gode resultater i dansk, læsning og matematik, 2014/2015

Mindre end 60 % 60 % - 70 % 70 % - 80 % 80 % eller mere

Anm.: Ø-kommuner er ikke inkluderet i opgørelsen pga. lavt elevtal. Der er således 94 kommuner inkluderet i opgørelsen.

Kilde: Ministeriet for Børn, Undervisning og Ligestilling

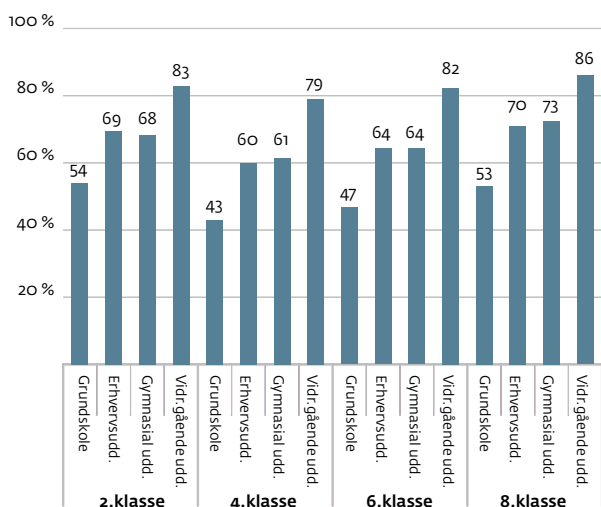
Kommunal spredning

Der er stor spredning mellem kommuner i forhold til, hvor stor en andel af gode elever i dansk, læsning og matematik de har. Afhængig af klassetrin og fag er der mellem 5 og 24 kommuner, der allerede opfylder reformmålet om, at mindst 80 pct. af eleverne skal være gode til at læse og til matematik, jf. figur 2. Figuren viser endvidere, at der i dansk, læsning på 4. klassetrin er 16 kommuner med mindre end 60 pct. elever, der mindst har opnået resultatet "god". Det skal dog bemærkes, at resultatmålet knytter sig til et landsgennemsnit, og at der er forskelle i elevsammensætningen mellem kommunerne.

Social baggrund (forældrenes uddannelsesniveau)

I forhold til betydningen af social baggrund – her vist ved forældrenes uddannelsesniveau – er der på alle klassetrin og inden for begge fag en tendens til, at andelen af elever med et godt resultat er lavest blandt elever af forældre med en grundskolebaggrund, næsthøjest blandt elever af forældre med en ungdomsuddannelse og højest blandt elever af forældre med en videregående uddannelse, jf. figur 3 og 4. For eksempel er andelen af elever i 2. klasse, der mindst opnår resultatet "god" i dansk, læsning, 54 pct. for elever af forældre, hvis højeste fuldførte uddannelse er grundskolen, mens det tilsvarende tal for elever af forældre med en videregående uddannelse er 83 pct.

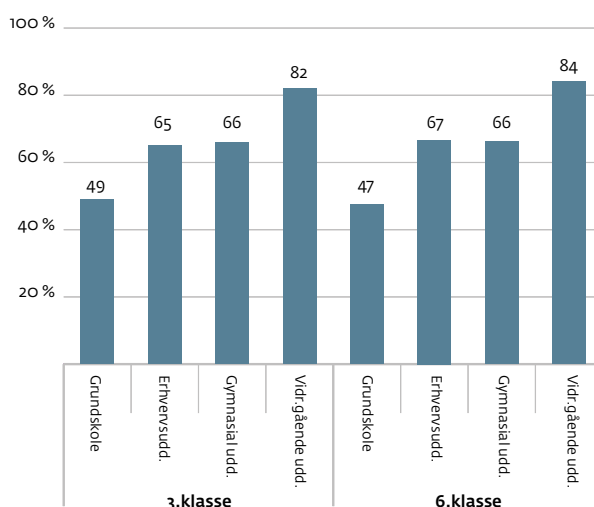
Figur 3: Andel elever med gode resultater i dansk, læsning fordelt efter forældrenes højeste fuldførte uddannelse, 2014/2015

Anm.: Kategorien "Grundskole" er inkl. elever af forældre med uoplyst uddannelse.

Kilde: Ministeriet for Børn, Undervisning og Ligestilling

Figur 4: Andel elever med gode resultater i matematik fordelt efter forældrenes højeste fuldførte uddannelse, 2014/2015

Anm.: Kategorien "Grundskole" er inkl. elever af forældre med uoplyst uddannelse.

Kilde: Ministeriet for Børn, Undervisning og Ligestilling

Resultatmål 1.2. for mål 1:

Andelen af de allerdygtigste elever i dansk og matematik skal stige år for år

RESULTATMÅL 1.2. FOR MÅL 1:

Andelen af de allerdygtigste elever i dansk og matematik skal stige år for år.

Ved "de allerdygtigste" forstås de elever, der i de nationale test i henholdsvis dansk, læsning og matematik har opnået resultatet "fremragende".

Resultaterne for skoleåret 2014/2015 viser, at der i dansk, læsning på 2. klassetrin er 2 pct. fremragende læsere, på 4. klassetrin er der 9 pct. fremragende læsere, på 6. klassetrin 6 pct. og på 8. klassetrin 12 pct. fremragende læsere. I matematik er der på 3. klassetrin 7 pct. og på 6. klassetrin 8 pct. af eleverne, der er fremragende til matematik.

Resultaterne for dansk, læsning viser et markant fald i andelen af de allerdygtigste elever på 2. klassetrin og en mindre tilbagegang på 6. klassetrin. Andelen af meget dygtige læsere på 4. og 8. klassetrin er øget

en smule. Tilbagegangen på de i alt 6 procentpoint i 2. klasse dækker over cirka 3.000 elever ud af en samlet årgang på knap 55.000 elever. Der henvises til afsnittet *Bemærkninger til resultaterne af de nationale test i skoleåret 2014/2015* i forhold til testområderne med store udsving. I matematik viser resultaterne en stigning i andelen af meget dygtige elever både i 3. og 6. klasse.

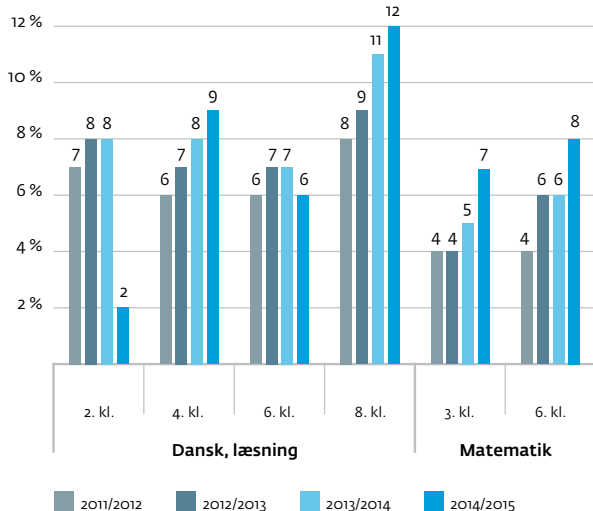
Af figur 5 fremgår andelen af elever, der har opnået resultatet "fremragende" i de nationale test i henholdsvis matematik og dansk, læsning, fordelt på klassetrin de seneste fire skoleår.

TABEL 3: OVERSIGT OVER RESULTATERNE FOR RESULTATMÅL 1.2. OM, AT ANDELEN AF DE ALLERDYGTIGSTE ELEVER SKAL STIGE ÅR FOR ÅR, OPGJORT FOR SKOLEÅRET 2014/2015

Klassetrin	Resultat i skoleåret 2013/2014	Resultat i skoleåret 2014/2015	Difference +/- mellem skoleår 2013/2014 og 2014/2015
Dansk, læsning			
2. klasse	8 pct.	2 pct.	-6 pct.-point
4. klasse	8 pct.	9 pct.	+1 pct.-point
6. klasse	7 pct.	6 pct.	-1 pct.-point
8. klasse	11 pct.	12 pct.	+1 pct.-point
Matematik			
3. klasse	5 pct.	7 pct.	+2 pct.-point
6. klasse	6 pct.	8 pct.	+2 pct.-point

Kilde: Ministeriet for Børn, Undervisning og Ligestilling

Figur 5: Andel af de allerdygtigste elever i dansk, læsning og matematik, 2011/2012-2014/2015

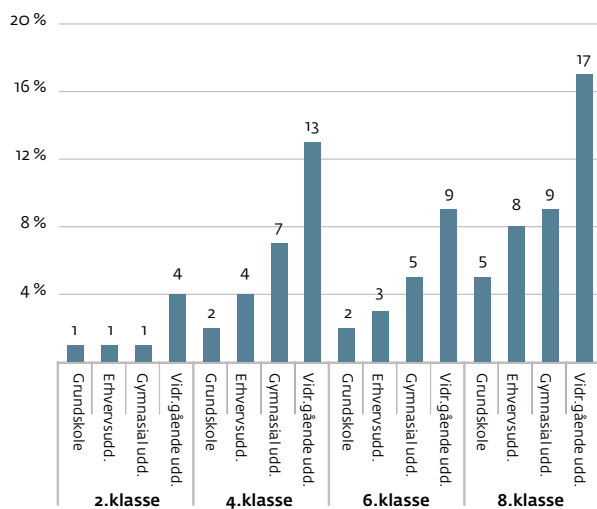
Kilde: Ministeriet for Børn, Undervisning og Ligestilling

Kommunal spredning

Der er stor spredning mellem kommuner i andelen af de allerdygtigste elever i dansk, læsning og matematik. Afhængig af klassetrin og fag er der mellem ingen kommuner (dansk, læsning 2. klasse og matematik, 3. klasse) og 18 kommuner (dansk, læsning 8. klasse), der har mere end 15 pct. elever med resultatet ”fremragende”, jf. figur 6.

Der er også store variationer i antallet af kommuner med mindre end 5 pct. elever med et fremragende resultat i dansk, læsning eller matematik, jf. figur 6. I dansk, læsning på 2. klassetrin er det 90 af landets kommuner, hvor mindre end 5 pct. af eleverne har opnået et fremragende resultat, og på 6. klassetrin gælder det 44 af kommunerne. I matematik på 3. og 6. klassetrin gælder det, at henholdsvis 24 og 26 af

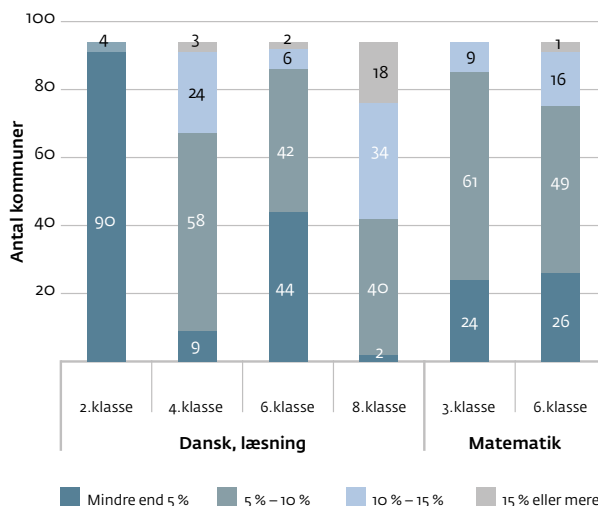
Figur 7: Andel elever med et fremragende resultat i dansk, læsning fordelt efter forældrenes højeste fuldførte uddannelse, 2014/2015

Anm.: Kategorien ”Grundskole” er inklusive elever af forældre med uoplyst uddannelse.

Kilde: Ministeriet for Børn, Undervisning og Ligestilling

Figur 6: Antal kommuner fordelt efter kommunernes andel af elever med fremragende resultat i dansk, læsning og matematik, 2014/2015

■ Mindre end 5 % ■ 5 % - 10 % ■ 10 % - 15 % ■ 15 % eller mere

Anm.: Ø-kommuner er ikke inkluderet i opgørelsen pga. lavt elevtal. Der er således 94 kommuner inkluderet i opgørelsen.

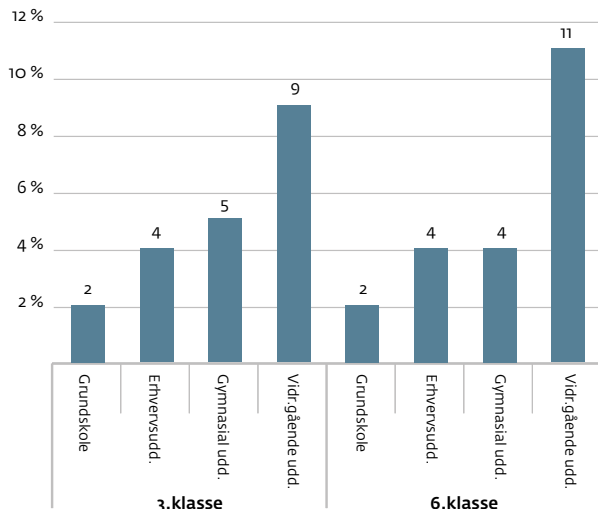
Kilde: Ministeriet for Børn, Undervisning og Ligestilling

landets kommuner har mindre end 5 pct. elever med et fremragende resultat. Det skal dog bemærkes, at resultatmålet knytter sig til et landsgennemsnit, og at der er forskelle i elevsammensætningen mellem kommunerne.

Social baggrund (forældrenes uddannelsesniveau)

Som ved resultatmål 1.1. er betydningen af social baggrund også fremtrædende i forhold til andelen af elever med et fremragende resultat. Andelen af elever med resultatet ”fremragende” i dansk, læsning og matematik er højest blandt elever af forældre med en videregående uddannelse, og herefter følger elever med forældre med en ungdomsuddannelse. Andelen er mindst blandt elever af forældre med en grundskolebaggrund, jf. figur 7 og 8.

Figur 8: Andel elever med et fremragende resultat i matematik fordelt efter forældrenes højeste fuldførte uddannelse, 2014/2015

Anm.: Kategorien ”Grundskole” er inklusive elever af forældre med uoplyst uddannelse.

Kilde: Ministeriet for Børn, Undervisning og Ligestilling

Resultatmål for mål 2:

Andelen af elever med dårlige resultater i de nationale test for læsning og matematik uanset social baggrund skal reduceres år for år

RESULTATMÅL FOR MÅL 2:

Andelen af elever med dårlige resultater i de nationale test for dansk, læsning og matematik uanset social baggrund skal reduceres år for år.

Betydningen af social baggrund i forhold til faglige resultater belyses ved at se på, hvor mange elever der har opnået resultaterne "Ikke tilstrækkelig" eller "Mangelfuld" i de nationale test i henholdsvis dansk, læsning og matematik.

Resultaterne for skoleåret 2014/2015 viser, at der i dansk, læsning på 2. klassetrin er 10 pct. dårlige læsere, på 4. klassetrin er der 13 pct. dårlige læsere, på 6. klassetrin 11 pct. og på 8. klassetrin 10 pct. dårlige læsere. I matematik er der på 3. klassetrin 12 pct. og på 6. klassetrin 14 pct. af eleverne, der er dårlige til matematik.

For dansk, læsning viser resultaterne, at en større andel elever på 4. og 8. klassetrin har opnået resultaterne "Ikke tilstrækkelig" eller "Mangelfuld", mens andelen ikke har flyttet sig for 2. og 6. klassetrin.

Resultaterne i matematik viser et fald i andelen af elever, der opnår resultaterne "Ikke tilstrækkelig" eller "Mangelfuld" på både 3. og 6. klassetrin.

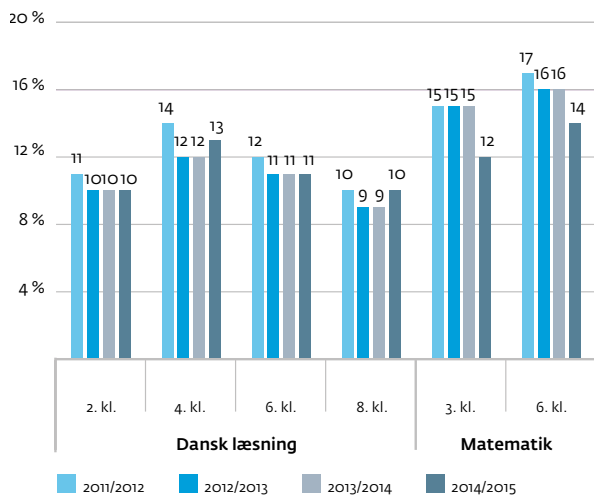
TABEL 4: OVERSIGT OVER RESULTATERNE FOR RESULTATMÅL FOR MÅL 2 OM, AT ANDELEN AF ELEVER MED DÅRLIGE RESULTATER SKAL REDUCERES, OPGJORT FOR SKOLEÅRET 2014/2015

Klassetrin	Resultat i skoleåret 2013/2014	Resultat i skoleåret 2014/2015	Difference +/- mellem skoleår 2013/2014 og 2014/2015
Dansk, læsning			
2. klasse	10 pct.	10 pct.	0 pct.-point
4. klasse	12 pct.	13 pct.	+ 1 pct.-point
6. klasse	11 pct.	11 pct.	0 pct.-point
8. klasse	9 pct.	10 pct.	+ 1 pct.-point
Matematik			
3. klasse	15 pct.	12 pct.	- 3 pct.-point
6. klasse	16 pct.	14 pct.	- 2 pct.-point

Kilde: Ministeriet for Børn, Undervisning og Ligestilling

Anm.: Dårlige resultater inkluderer resultaterne "Ikke tilstrækkelig" og "Mangelfuld".

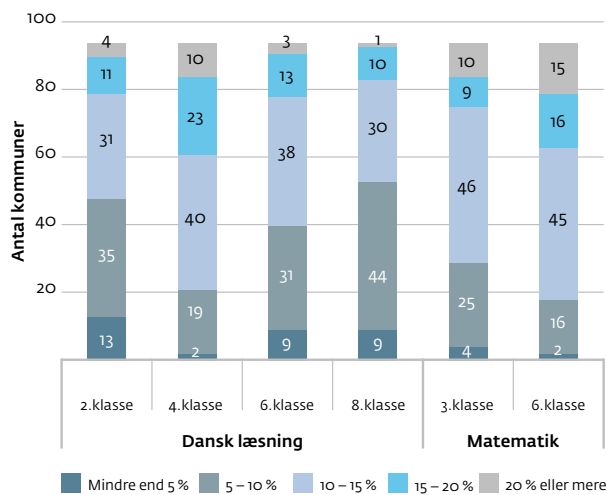
Figur 9: Andel elever med resultaterne "Ikke tilstrækkelig" eller "Mangelfuld" i dansk, læsning og matematik, 2011/2012-2014/2015

Anm.: Dårlige resultater inkluderer resultaterne "Ikke tilstrækkelig" og "Mangelfuld".

Kilde: Ministeriet for Børn, Undervisning og Ligestilling

Figur 10: Antal kommuner fordelt efter kommunernes andel af elever med resultaterne "Ikke tilstrækkelig" eller "Mangelfuld" i dansk, læsning og matematik, 2014/2015

Anm.: Ø-kommuner er ikke inkluderet i opgørelsen pga. lavt elevtal. Der er således 94 kommuner inkluderet i opgørelsen.

Kilde: Ministeriet for Børn, Undervisning og Ligestilling

Af figur 9 fremgår andelen af elever med dårlige resultater i de nationale test i henholdsvis dansk, læsning og matematik, fordelt på klassetrin de seneste fire skoleår.

Kommunal spredning

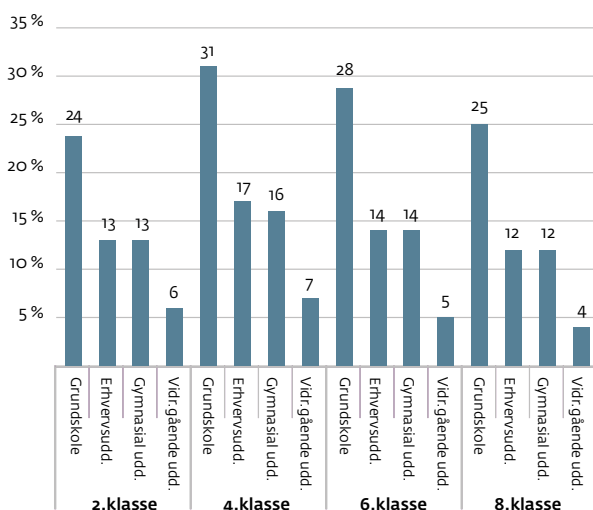
Der er stor spredning i de enkelte kommuners andel af elever med resultaterne "Ikke tilstrækkelig" eller "Mangelfuld" i dansk, læsning og matematik, jf. figur 10. Der er få kommuner, hvor mere end 20 pct. af kommunens elever opnår et ikke tilstrækkeligt eller mangelfuldt resultat i dansk, læsning. På 2., 6. og 8. klassetrin er det mellem én og fire kommuner. På 4. klassetrin gælder dog, at der i 10 af landets kommuner er flere end 20 pct. af deres elever, der opnår et ikke tilstrækkeligt eller mangelfuldt resultat i dansk,

læsning. I matematik gælder det 10 kommuner på 3. klassetrin og 15 kommuner på 6. klassetrin. Det skal dog bemærkes, at resultatmålet knytter sig til et landsgennemsnit, og at der er forskelle i elevsammensætningen mellem kommunerne.

Social baggrund (forældrenes uddannelsesniveau)

Som ved de foregående resultatmål er betydningen af forældrenes uddannelsesniveau også fremtrædende her. På samtlige klassetrin ses en tendens til, at andelen af elever med et dårligt resultat er højest blandt elever af forældre med en grundskolebaggrund, næsthøjest blandt elever af forældre med en ungdomsuddannelse og lavest blandt elever af forældre med en videregående uddannelse, jf. figur 11 og 12.

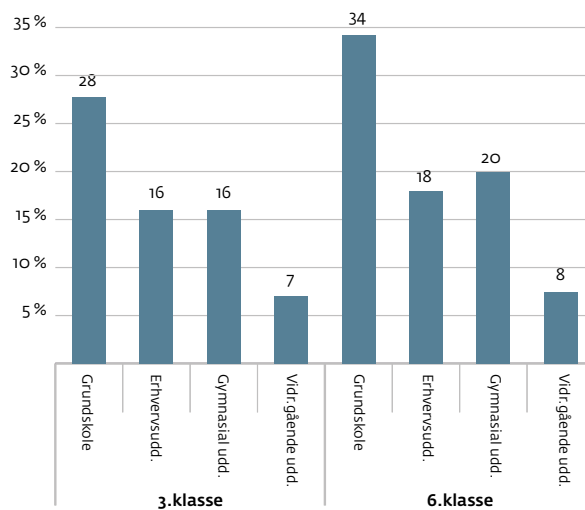
Figur 11: Andel elever med resultaterne "Ikke tilstrækkelig" eller "Mangelfuld" i dansk, læsning fordelt efter forældrenes højeste fuldførte uddannelse og klassetrin, 2014/2015

Anm.: Kategorien "Grundskole" er inklusive elever af forældre med uoplyst uddannelse.

Kilde: Ministeriet for Børn, Undervisning og Ligestilling

Figur 12: Andel elever med resultaterne "Ikke tilstrækkelig" eller "Mangelfuld" i matematik fordelt efter forældrenes højeste fuldførte uddannelse, 2014/2015

Anm.: Kategorien "Grundskole" er inklusive elever af forældre med uoplyst uddannelse.

Kilde: Ministeriet for Børn, Undervisning og Ligestilling

Resultatmål for mål 3:

Elevernes trivsel skal øges

RESULTATMÅL FOR MÅL 3: Elevernes trivsel skal øges.

Dette resultatmål måles via en årlig national trivselsmåling blandt alle elever i folkeskolens 0.-9. klasse. Trivselsmålingen er indført som led i folkeskolereformen.

I aftalen om et fagligt løft af folkeskolen er det beskrevet, at der skal udvikles en række indikatorer for elevernes undervisningsmiljø, trivsel, ro og orden, som skal danne grundlag for det nye måltal for trivsel i folkeskolen. Resultatmålet vurderes derfor ud fra en række differentierede indikatorer samt en samlet trivselsindikator.

Indikatorerne skal bidrage til at understøtte skolerne og kommunernes arbejde og dialog om at forbedre undervisningsmiljøet lokalt.

Den nationale trivselsmåling

Alle folkeskoler skal hvert år gennemføre en trivselsmåling. Trivselsmålingen består af 40 spørgsmål for elever i 4.-9. klasse og 20 spørgsmål for elever i 0.-3. klasse.

Den første nationale trivselsmåling blev gennemført i perioden 26. januar til 24. marts 2015. Der er indsamlet besvarelser fra cirka 470.000 elever i børnehaveklassen til og med 9. klasse. Trivsels-resultaterne for 2015 udgør baseline for trivsels-målingerne fremadrettet.

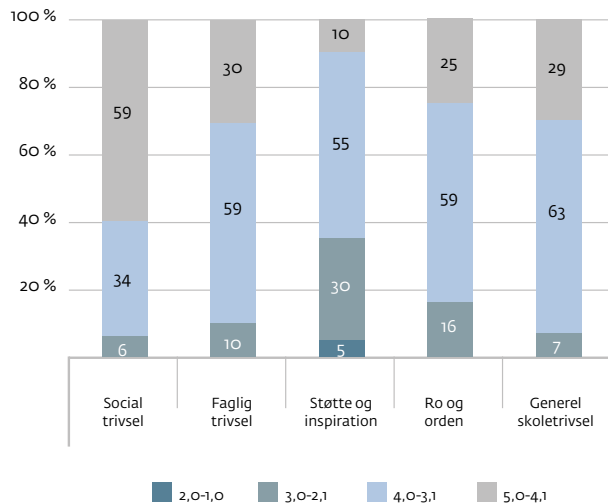
Der er udarbejdet fire differentierede indikatorer samt en samlet indikator for trivslen blandt elever i 4.-9. klasse. Hver indikator er dannet på baggrund af statistiske analyser og er udtryk for grupperinger af spørgsmål, som grundlæggende måler den samme underliggende holdning hos eleverne. I alt 29 af trivselsmålingens 40

spørgsmål indgår i de fire differentierede indikatorer. Den samlede indikator beregnes på tværs af de 29 spørgsmål, som indgår i de differentierede indikatorer. De resterende 11 spørgsmål fra trivselsmålingen kan ikke grupperes i indikatorer.

En indikator beregnes på følgende måde:

For hver elev beregnes et gennemsnit af svarene på spørgsmålene i indikatoren. Gennemsnittet går på en skala fra 1 til 5, hvor 1 repræsenterer den mindst positive vurdering af trivsel, og 5 repræsenterer den mest positive vurdering af trivsel. Herefter er alle elevers gennemsnit kategoriseret i fire intervaller: 1,0-2,0 (mindst positiv); 2,1-3,0; 3,1-4,0; 4,1-5,0 (mest positiv). En elevs besvarelse indgår kun i indikatoren, hvis eleven har svaret på mindst halvdelen af spørgsmålene i indikatoren.

Figur 13: Fordeling af elevernes gennemsnit på hver indikator for trivsel, pct., 4.-9. klasse, 2015

Anm.: For hver elev beregnes et gennemsnit af svarene på spørgsmålene inden for hver indikator. Elevernes gennemsnit er kategoriseret i fire intervaller: 1,0-2,0 (ringest mulig trivsel); 2,1-3,0; 3,1-4,0; 4,1-5,0 (bedst mulig trivsel). En elevs besvarelse indgår kun i indikatoren, såfremt eleven har svaret på mindst halvdelen af spørgsmålene inden for indikatoren.

Kilde: Ministeriet for Børn, Undervisning og Ligestilling

Figur 13 viser, at eleverne især svarer meget positivt på spørgsmål om social trivsel, hvor 59 pct. af eleverne har et gennemsnit over 4,0. Inden for indikatorerne "faglig trivsel" og "ro og orden" er der henholdsvis 30 og 25 pct. af eleverne, som har et gennemsnit over 4,0. Indikatoren om støtte og inspiration i undervisningen har den mindste andel af meget positive svar: Her har 10 pct. af eleverne et gennemsnit over 4,0.

Ser man på den generelle skoletrivsel, har 29 pct. af eleverne et gennemsnit over 4,0, mens 63 pct. har et gennemsnit mellem 3,1 og 4,0. Samlet set falder godt 92 pct. af eleverne således inden for de to mest positive kategorier. Målingen viser dog også, at der er en lille gruppe af eleverne, som angiver den ringest mulige trivsel. Det drejer sig om mellem 0,3 og 5 pct., alt afhængig af indikator.

I denne statusredegørelse vises kun baselineresultaterne for 2015. Fremadrettet vil det være muligt at vurdere udviklingen i resultaterne for trivselsmålingen og dermed vurdere målopfyldelsen for mål 3.

Der er nogle spørgsmål, herunder spørgsmål vedrørende mobning, som ikke indgår i indikatorerne, da de statistiske analyser ikke viste en sammenhæng. Ved spørgsmålet om, hvorvidt den enkelte elev selv har mobbet nogen i dette skoleår, svarer 83 pct. af eleverne 'aldrig', mens 12 pct. angiver, at de sjældent har mobbet nogen i dette skoleår. 4 pct. af eleverne angiver, at de en gang imellem har mobbet andre, mens de resterende 2 pct. angiver, at de tit eller meget tit har mobbet nogen i dette skoleår.

Kommunal spredning

På kommunalt niveau varierer andelen af meget positive svar (gennemsnit over 4,0) inden for social trivsel mellem 46 og 68 pct. Inden for faglig trivsel varierer andelen af meget positive svar mellem 19 og 40 pct., mens den inden for støtte og inspiration varierer fra 6 til 15 pct., og inden for ro og orden varierer fra 12 til 32 pct.

Inden for generel skoletrivsel varierer andelen af meget positive svar fra 18 til 38 pct. på kommunalt niveau.

Af oversigten nedenfor fremgår de forskellige indikatorer.

OVERSIGT OVER TRIVSELSINDIKATORER (DIFFERENTIERET OG SAMLET)	
Indikator 1: Social trivsel	'Social trivsel' bygger på 10 spørgsmål. Spørgsmålene omhandler elevernes opfattelse af deres tilhørsforhold til skolen, klassen og fællesskabet mv.
Indikator 2: Faglig trivsel	'Faglig trivsel' består af 8 spørgsmål. Spørgsmålene omhandler elevernes oplevelse af egne faglige evner, koncentrationsevne og problemløsningsevne.
Indikator 3: Støtte og inspiration i undervisningen	'Støtte og inspiration i undervisningen' består af 7 spørgsmål. Spørgsmålene omhandler elevernes oplevelse af motivation og medbestemmelse samt af lærernes hjælp og støtte.
Indikator 4: Ro og orden	'Ro og orden' indeholder 4 spørgsmål. Spørgsmålene omhandler elevernes oplevelse af ro og støj i klassen samt klasseledelse.
Samlet indikator: Generel skoletrivsel	'Generel skoletrivsel' består af de 29 spørgsmål, som indgår i de ovenstående fire differentierede indikatorer for trivsel.

TABEL 5: KOMMUNAL SPREDNING I ANDEL ELEVER MED MEGET POSITIVE SVAR FOR HVER INDIKATOR FOR TRIVSEL, 4.-9. KLASSE, 2015

	Social trivsel	Faglig trivsel	Støtte og inspiration	Ro og orden	Generel skoletrivsel
Landstal	59 %	30 %	10 %	25 %	29 %
Maks.	68 %	40 %	15 %	32 %	38 %
Min.	46 %	19 %	6 %	12 %	18 %

Anm.: Andel meget positive svar defineres som andel elever med gennemsnit over 4,0.

Kilde: Ministeriet for Børn, Undervisning og Ligestilling

TABEL 6: KOMMUNAL SPREDNING I ANDEL ELEVER MED MEGET NEGATIVE SVAR FOR HVER INDIKATOR FOR TRIVSEL, 4.-9. KLASSE, 2015

	Social trivsel	Faglig trivsel	Støtte og inspiration	Ro og orden	Generel skoletrivsel
Landstal	1 %	1 %	5 %	1 %	0 %
Maks.	2 %	3 %	11 %	3 %	1 %
Min.	0 %	0 %	3 %	0 %	0 %

Anm.: Andel meget negative svar defineres som andel elever med gennemsnit under 2,1.

Kilde: Ministeriet for Børn, Undervisning og Ligestilling

Der er også variationer mellem kommunerne i forhold til andelen af elever med de mindst positive svar i trivselsmålingen (gennemsnit under 2,1), omend denne variation er lille inden for generel skoletrivsel (mellem 0 og 1 pct.), social trivsel (mellem 0 og 2 pct.), faglig trivsel (mellem 0 og 3 pct.) og ro og orden (mellem 0 og 3 pct.). Variationen mellem kommunerne er størst i forhold til indikatoren "Støtte og inspiration". Her placerer kommunerne sig med mellem 3 og 11 pct. af eleverne med mindst positive svar.

Det skal dog bemærkes, at resultatmålet om trivsel knytter sig til et landsgennemsnit, og at der er forskelle i elevsammensætningen mellem kommunerne.

Status på omstillingen til øget inklusion

Den tidligere regering (VK) og KL aftalte i Aftale om kommunernes økonomi for 2011 at arbejde for øget inklusion i folkeskolen, og at de frigjorte ressourcer på specialundervisningsområdet kan anvendes til at styrke den almindelige undervisning i folkeskolen. Af Aftale om kommunernes økonomi for 2015 mellem den tidligere regering (SR) og KL fremgår det, at kommunerne skal prioritere de ressourcer, der er nødvendige, for at sikre en god omstilling til inklusion og en styrkelse af almenundervisningen, således at omstillingen bidrager til at øge det faglige niveau og trivslen for alle elever.

Kommunerne forpligtede sig samtidig til at opfylde målsætningen om inklusion ved at arbejde med inklusionsfremmende styringsmodeller, arbejde strategisk med medarbejdernes kompetenceudvikling og udvikle den pædagogisk psykologiske rådgivning (PPR).

Omstillingen til øget inklusion skal bidrage til, at flest mulige børn får gavn af at indgå i skolens læringsfællesskaber samtidig med, at der sker øget læring og trivsel for alle elever.

Baggrunden for det øgede fokus på inklusion var blandt andet en undersøgelse af folkeskolens specialundervisning fra 2010, der viste, at udgifterne til den segregerede specialundervisning i specialskoler og specialklasser var kraftigt stigende, og at de samlede udgifter til alle former for specialtilbud udgjorde henved 30 pct. af de samlede udgifter til folkeskolen.

Undersøgelsen viste, at der i perioden fra slutningen af 1990'erne til 2009/2010 var sket en kraftig stigning i antallet af elever, der blev henvist til specialskoler og specialklasser (fra cirka 4 pct. til 5,6 pct.), og at Danmark udskilte langt flere elever til segregerede tilbud end de lande, vi normalt sammenligner os med, og cirka tre gange så mange elever som i Sverige.

Et bredt flertal i Folketinget vedtog i 2012 en ny lovgivning om inklusion af elever i den almindelige

Målsætningen for inklusion:

- Andelen af elever i den almindelige undervisning skal øges til 96 pct. i 2015.
- Det faglige niveau skal styrkes.
- Elevernes trivsel skal fastholdes.

Aftale om supplerende dokumentation i Aftale om kommunernes økonomi for 2015

I Aftale om kommunernes økonomi for 2015 har den tidligere regering og kommunerne aftalt at supplere den igangværende dokumentation. På baggrund heraf belyses følgende:

- Prioritering af de nødvendige ressourcer og styrkelse af den almindelige undervisning
- Prioritering af kompetenceudvikling
- Dokumentation af resultater og effekter og herunder anvendelse af virkningsfulde og effektive organiseringsformer og metoder.

undervisning. Inklusionslovgivningen, der trådte i kraft samme år, blev fulgt op af en aftale mellem den daværende regering og KL om en konkret treleddet målsætning for inklusion i Aftale om kommunernes økonomi for 2013.

KL og den tidligere regering blev i Aftale om kommunernes økonomi for 2015 enige om, at der er behov for at følge omstillingen til inklusion tæt. Det skal blandt andet ske ved at supplere den allerede aftalte dokumentation og opfølgning på omstillingen til inklusion, så der sikres bedre viden om resultater og effekter – både på landsplan og i kommunerne – af prioriteringerne på området.

Nedenfor gives en status på målsætningerne for inklusion og den aftalte dokumentation af omstillingsprocessen, herunder fire fokusområder. Der udarbejdes en særskilt status på omstillingen til øget inklusion

i samarbejde med KL og Finansministeriet. Denne status offentliggøres i efteråret 2015. Det skal endvidere bemærkes, at regeringen snarest vil igangsætte et eftersyn af inklusion, jf. regeringsgrundlaget.

Status på omstillingen til inklusion bygger på følgende kilder:

- Registerdata om elever i grundskolen og folkeskolens økonomi fra Ministeriet for Børn, Undervisning og Ligestilling samt fra Danmarks Statistik.
- Dokumentationsprojektet. Et forskningsprojekt, der har fulgt 12 kommuners omstilling til øget inklusion i perioden 2013-2015, samt en kvalitativ analyse af 19 skolers erfaringer med inklusion 2013 til 2015.
- Inklusionspanelet. Et forskningsprojekt, der følger cirka 9.300 elever i 5. og 7. klasse i 430 skoleklasser fordelt over hele Danmark. Projektet fokuserer på at undersøge eleverne og deres klassekammeraters oplevelser af inklusion. Konkret refereres til Inklusionspanelets Statusnotat 1 fra 2014 og Inkluderende Skolemiljøer – Elevers roller, gennemført fra 2015, som begge bygger på data herfra.
- KL's budgetindberetning for 2015.
- Professionshøjskolerne og Uddannelses- og Forskningsministeriets løbende monitorering af de relevante dele af professionshøjskolerne efter- og videreuddannelsesudbud rettet mod understøttelse af folkeskolereformen.

Opfølgning på målsætningen om inklusion

Status på målsætningen for inklusion, herunder om andelen af elever i den almene undervisning er øget, om det faglige niveau er styrket og om trivlsen fastholdt. Det skal bemærkes, at det ikke med KL er aftalt, hvordan der følges op på disse mål. Denne status tager derfor udgangspunkt i de nævnte kilder.

Målet om, at andelen af elever i den almene undervisning skal øges til 96 pct. i 2015

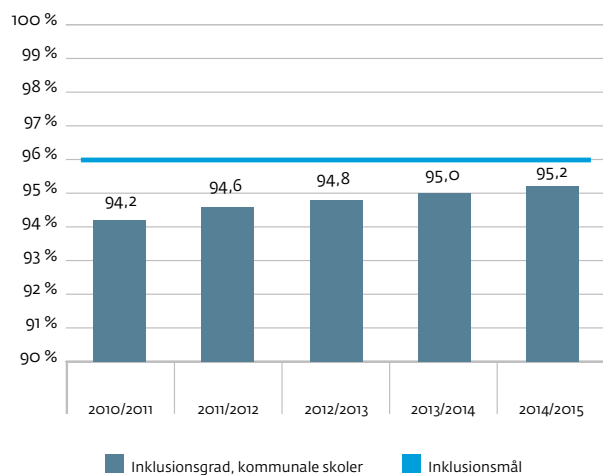
Målet om at øge andelen af elever i den almene undervisning følges via inklusionsgraden, der er andelen af det samlede antal elever, der undervises i den almene undervisning. Opgørelsen omfatter kun elever i kommunale skoler.

På landsplan er andelen af elever i den almene undervisning øget fra 94,2 pct. i 2010/2011 til 95,2 pct. i 2014/2015, jf. figur 14.

Det betyder, at cirka 6.800 flere elever er blevet en del af folkeskolens almene undervisning, det svarer i gennemsnit til godt fem elever pr. skole.

Der ses fortsat forskelle i kommunernes inklusionsgrad. Forskellene spænder fra kommuner med en andel af elever i den almene undervisning på mere end 98 pct. til kommuner med en andel på 90 pct. Med få undtagelser har kommunerne alle enten fastholdt eller højnet andelen af elever i den almindelige undervisning fra 2010/2011 til 2014/2015.

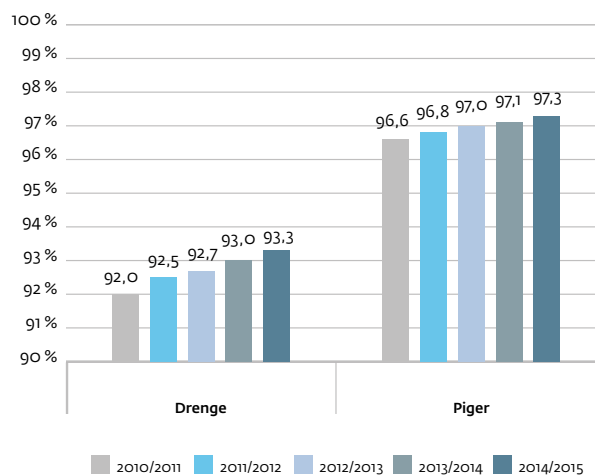
Figur 14: Andel elever i almenundervisningen (Inklusionsgrad), 2010/2011-2014/2015

Anm.: Inklusionsgraden er andelen af det samlede antal elever, der er inkluderet i den almene undervisning. Opgørelsen omfatter kun elever i kommunale skoler.

Kilde: Danmarks Statistik og Ministeriet for Børn, Undervisning og Ligestillings egne beregninger

Figur 15: Andel elever i almenundervisningen fordelt på køn, 2010/2011-2014/2015

Anm.: Inklusionsgraden er andelen af det samlede antal elever, der er inkluderet i den almene undervisning. Opgørelsen omfatter kun elever i kommunale skoler.

Kilde: Danmarks Statistik og Ministeriet for Børn, Undervisning og Ligestillings egne beregninger

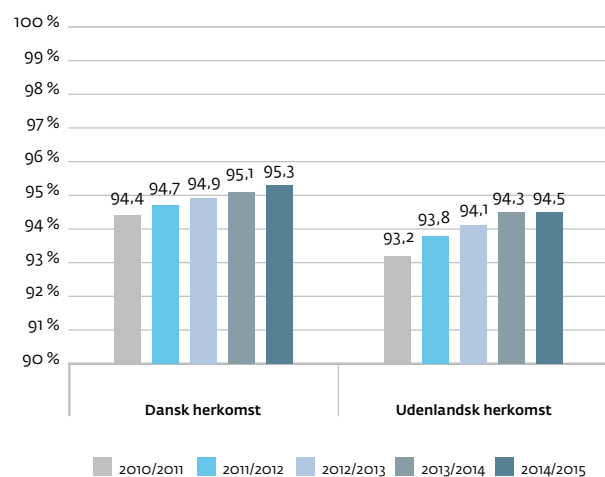

Inklusion sker på tværs af alle elevgrupper

Uanset elevernes køn, etniske herkomst og forældrenes uddannelse er flere elever blevet inkluderet i den almene undervisning i perioden fra 2010/2011 til 2014/2015.

Der er fortsat flere piger end drenge, der inkluderes, jf. figur 15, og der er fortsat en større andel elever med dansk herkomst end med udenlandsk herkomst, der inkluderes, jf. figur 16. Ligeledes ses, at jo højere uddannelsesniveau elevernes forældre har, jo større er andelen af elever, der er inkluderet i den almene undervisning, jf. figur 17.

Figur 16: Andel elever i almen undervisningen fordelt på herkomst, 2011/2012-2014/2015

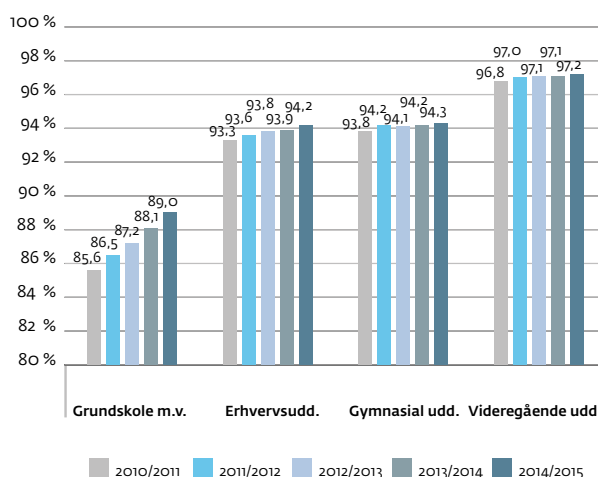
Anm.: Inklusionsgraden er andelen af det samlede antal elever, der er inkluderet i den almene undervisning. Opgørelsen omfatter kun elever i kommunale skoler.

Kilde: Danmarks Statistik og Ministeriet for Børn, Undervisning og Ligestillings egne beregninger

Forøgelsen i inklusionsgraden sker på alle klassetrin, jf. tabel 7.

Undersøgelsen af de 12 kommuner viser, at der i perioden 2010 til 2015 er sket en reduktion i antallet af specialklasser og specialskeoler. Konkret er der i disse kommuner sket en reduktion fra 282 til 195 specialklasser og en reduktion i antallet af specialskeoler fra 19 til 15.

Figur 17: Andel elever i almenundervisningen fordelt på forældrenes højeste fuldførte uddannelse, 2010/2011-2014/2015

Anm.: Inklusionsgraden er andelen af det samlede antal elever, der er inkluderet i den almene undervisning. Opgørelsen omfatter kun elever i kommunale skoler. Elever af forældre med uoplyst uddannelse indgår under elever af forældre med grundskole som højeste fuldførte uddannelse.

Kilde: Danmarks Statistik og Ministeriet for Børn, Undervisning og Ligestillings egne beregninger

Målet om at styrke elevernes faglige niveau

Målet om at styrke elevernes faglige niveau følges ved at se på den faglige udvikling for alle elever, således at det faglige niveau styrkes både for elever med særlige behov og for alle andre elever.

Målet om at styrke elevernes faglige niveau måles ved at se på resultater fra folkeskolens afsluttende prøver. Andelen af elever i almenundervisning, der fik mindst 2 i gennemsnit i både dansk og matematik i 9. klasse, er faldet fra 89 pct. i 2011/2012 til 88 pct. i 2013/2014.

I forhold til resultaterne fra de nationale test henvises til afsnit *Resultatmål 1.1. for mål 1: Mindst 80 pct. af eleverne skal være gode til at læse og regne i de nationale test*, afsnit *Resultatmål 1.2. for mål 1: Andelen af de allerdygtigste elever i dansk og matematik skal stige år for år* og afsnit *Resultatmål for mål 2: Folkeskolen skal mindske betydningen af social baggrund i forhold til faglige resultater*.

Der foreligger ikke resultater af den faglige udvikling særsomt for de elever, der er tilbageført til den almene undervisning, ligesom betydningen af omstillingen

til øget inklusion for elevernes resultater i de nationale test endnu ikke har været analyseret. Det vil dog indgå i fremtidige analyser. Der er ligeledes planlagt analyser af betydning for overgang til ungdomsuddannelse.

Dokumentationsprojektet peger på, at i forhold til dels at opnå en høj andel af elever, der fortsætter til en ungdomsuddannelse, dels at minimere andelen af elever, som lærerne ikke mener trives farligt eller socialt, er der sammenhænge til, hvorvidt lærerne føler sig fagligt rustede til at håndtere inklusionsudfordringer, hvorvidt lærerne bakker op om inklusionsmålsætningen, hvorvidt forældrene bakker op om inklusionsmålsætningen, og hvorvidt skolebestyrelsesformanden er tilfreds med skolens arbejde med elevernes trivsel.

Det fremgår af kvantitative analyser af Inklusionspanelet, at der er en tendens til, at de klasser, der modtager tilbageførte elever, i forvejen er klasser med flere elever med særlige behov og/eller socioøkonomisk dårligere stillede elever end gennemsnittet.

Analysen fra Inklusionspanelet viser endvidere, at hovedparten af de elever på mellemtrin og udskolingen, der er tilbageført fra et specialtilbud eller har støttebehov i undervisningen, tilkendegiver, at de er fagligt deltagende. Elever uden særlige støttebehov er dog samlet mere positive end tilbageførte elever og elever med støttebehov i undervisningen og således kendetegnet ved, at de samlet set er mere fagligt deltagende.

TABEL 7: UDVIKLINGEN I ANDELEN AF ELEVER I ALMENUNDERVISNINGEN FORDELT PÅ KLASSETRIN, 2010/11-2014/15

Klasse-trin	2010/2011		2011/2012		2012/2013		2013/2014		2014/2015	
	Antal elever i segregerede tilbud	Andel elever i inkluderede tilbud	Antal elever i segregerede tilbud	Andel elever i inkluderede tilbud	Antal elever i segregerede tilbud	Andel elever i inkluderede tilbud	Antal elever i segregerede tilbud	Andel elever i inkluderede tilbud	Antal elever i segregerede tilbud	Andel elever i inkluderede tilbud
0.	1.771	97 %	1.384	98 %	1.296	98 %	1.288	98 %	1.258	98 %
1.	2.416	96 %	2.201	96 %	1.827	97 %	1.633	97 %	1.538	97 %
2.	2.459	96 %	2.267	96 %	2.297	96 %	1.985	96 %	1.858	97 %
3.	2.833	95 %	2.477	96 %	2.394	96 %	2.380	96 %	2.117	96 %
4.	3.154	95 %	2.975	95 %	2.657	95 %	2.587	95 %	2.617	95 %
5.	3.220	94 %	3.208	94 %	3.086	95 %	2.826	95 %	2.683	95 %
6.	3.478	94 %	3.282	94 %	3.261	94 %	3.187	94 %	2.868	95 %
7.	3.961	93 %	3.501	94 %	3.444	94 %	3.434	94 %	3.229	94 %
8.	4.117	93 %	3.853	93 %	3.556	94 %	3.446	94 %	3.465	94 %
9.	4.410	92 %	3.960	92 %	3.939	92 %	3.691	93 %	3.417	93 %
Hovedtotal	34.105	94,2%	31.650	94,6%	30.234	94,8%	28.821	95,0%	27.335	95,2%

Anm.: Inklusionsgraden er andelen af det samlede antal elever, der er inkluderet i den almene undervisning. Opgørelsen omfatter kun elever i kommunale skoler. I forhold til hovedtotalen skal det bemærkes, at dette tal inkluderer samtlige elever uanset klassetrin.

Kilde: Danmarks Statistik og Ministeriet for Børn, Undervisning og Ligestillings egne beregninger

Analyser fra Inklusionspanelet viser imidlertid, at der ikke er noget, der tyder på, at inklusion af elever fra specialtilbud har væsentlig betydning for de øvrige elevers faglige deltagelse.

Målet om at fastholde elevernes trivsel

Målet om at fastholde elevernes trivsel følges ved at se på, om trivslen for samtlige elever i folkeskolen fastholdes.

De første resultater fra Inklusionspanelet viser, at trivslen er høj, at eleverne behandler hinanden godt, at de er en del af det sociale fællesskab, og at de er aktive i timerne. Det gælder både i klasser, hvor der ikke er børn med særlige behov, og i klasser med elever, som modtager støtte, eller som er flyttet til den almene folkeskole fra en specialklasse eller specialskoler.

Resultaterne viser, at de fleste elever, som modtager støtte i almenundervisningen, giver udtryk for, at de trives i skolen, men at de øvrige elever samlet set giver udtryk for en højere trivsel. De foreløbige analyser tyder

ikke på, at det påvirker de øvrige elevers trivsel i skolen, at der er elever med støttebehov i klassen.

Ifølge undersøgelsen af 12 kommuner er der ikke sket væsentlige ændringer i elevernes trivsel. Forældrenes svar er stort set sammenfaldende med elevernes. Undersøgelsen viser også, at lærernes oplevelse af elevernes sociale trivsel er højest i kommuner, der begyndte tidligt på inklusionsprocessen, har et klart værdigrundlag, har en høj grad af kompetenceudvikling og har en lille ændring i andelen af elever i den almindelige undervisning.

Kvalitative undersøgelser fra Inklusionspanelet viser, at de tilbageførte elever overordnet giver udtryk for at være glade for at være tilbage i fællesskabet i den almindelige klasse. Eleverne peger dog også på, at der er store faglige udfordringer i den almindelige undervisning, og at der i en del tilfælde savnes undervisningsdifferentiering og støtte, der imødekommer deres vanskeligheder. Flere elever oplever, at de er fagligt bagud grundet deres tid i et specialtilbud, og at der har været en manglende overdragelse fra specialtilbuddet. Flere af eleverne peger på den positive betydning af at have en voksen støtteperson, for eksempel i form af en lærer, en specialpædagog eller en psykolog, der er god til at etablere en struktur for eller rammesætning af tilbageførslen.

Fokusområder i omstillingen til øget inklusion

I kommuneaftalen for 2011 blev det aftalt, at kommunerne for at realisere målsætningen for inklusion skal anvende inklusionsfremmende styringsmodeller, gøre den pædagogisk psykologiske rådgivning (PPR) mere efterspørgselsstyret og arbejde strategisk med medarbejdernes kompetenceudvikling.

I kommuneaftalen for 2015 er det yderligere aftalt at følge kommunernes prioritering af området for inklusion.

Dokumentationen af kommunernes omstillingsproces har haft fokus på følgende:

- Prioritering af ressourcer og inklusionsfremmende styringsmodeller
- Prioritering af kompetenceudvikling
- Opbakning til inklusion
- Dokumentation af resultater og effekter, viden og praksis.

Prioritering af ressourcer og brug af inklusionsfremmende styringsmodeller

Udgiftsudviklingen i folkeskolen, målt ved samlede nettodriftsudgifter pr. elev, har i perioden 2010 til 2015 været relativt stabil med en stigning i 2009 efterfulgt af et fald i 2010 og 2011. 2013 var et specielt år, idet lockouten af lærerne i 2013 har betydet et fald i kommunernes udgifter til folkeskolen.

Fra 2014 er der igen sket en samlet forøgelse af udgiftsniveauet i folkeskolen. Regnskabstallene gør det ikke muligt at vurdere, hvordan ressourcerne er fordelt på henholdsvis almenundervisning, tiltag der understøtter øget inklusion og segregerede tilbud.

En indikation af, om ressourcerne er omprioriteret fra de segregerede tilbud til almenundervisningen, kan ses ved at sammenholde udgifterne til specialskoletilbud med de samlede udgifter til folkeskolen, jf. tabel 10. Tallene skal dog tages med forbehold, da kommunerne ikke anvender en ensartet konteringspraksis. Mange kommuner konterer således udgifter til specialklasser på almindelige folkeskoler under regnskabsfunktion for specialskoler, og en reduceret udgift til specialskoler kan derfor også være udtryk for, at nogle kommuner har valgt ikke længere at anvende denne praksis. Udgiftsniveauet kan også ændres som følge af, at eleverne flyttes til specialklasse på en almen folkeskole fra en specialskole.

Der er en overordnet tendens til, at andelen af udgifter til specialskoler er steget frem til 2013 og reduceret fra 2014, som også er det år, folkeskolereformen blev indført – med en tilsvarende stigning i udgiften pr. elev i folkeskolen som følge af den længere skoledag.

KL har i sin budgetindberetning for 2015 spurgt kommunerne, om ressourcerne for bliver på skoleområdet, når en elev inkluderes i almenundervisningen. Resultatet af undersøgelsen viser, at pengene generelt følger med fra specialområdet til almenområdet og altså forbliver på skoleområdet.

TABEL 8: UDVIKLINGEN I ELEV TAL I PERIODEN 2007-2014

2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
605.400	601.100	596.400	593.100	585.700	579.600	578.300	574.900

Anm.: Elevtallene omfatter børnehaveklasse til 10. klasse i almene folkeskoler, kommunale specialskoler og specialundervisning i regionale tilbud, interne skoler på dagbehandlingstilbud og godkendte anbringelsessteder samt heltidsundervisning i kommunale ungdomsskoler.

Kilde: Ministeriet for Børn, Undervisning og Ligestilling

TABEL 9: UDVIKLINGEN I REGNSKABSFØRTE NETTODRIFTSUDGIFTER PR. ELEV 2007-2014 (2015-PRISNIVEAU)

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013*	2014
Kr. 2016 pl	69.000	70.200	71.900	70.800	69.000	69.500	67.600	71.300
Indeks 2000=100	103	104	107	105	103	103	101	106

Kilde: Ministeriet for Børn, Undervisning og Ligestilling og Danmarks Statistik

*Lockouten af lærerne i april 2013 har påvirket udgiftsniveauet i 2013.

Over halvdelen af kommunerne svarer, at de fører alle de frigjorte midler tilbage til almenområdet, og at samlet set 86 pct. af kommunerne lader alle eller størstedelen af de frigjorte midler blive på skoleområdet. Af de resterende kommuner svarer halvdelen "andet" (svarende til 7 pct.). Disse 7 pct. dækker for eksempel mindre ø-kommuner, der slet ikke ekskluderer elever, 7 pct. af kommunerne svarer dermed, at en mindre del af ressourcerne følger med.

Det fremgår af Dokumentationsprojektet, at alle de 12 kommuner har ladet ressourcerne følge med over i den almene undervisning. Nogle steder har man relativt set tilført ressourcer til inklusionsprocessen. Dette skal dog ses i lyset af, at halvdelen af kommunerne samtidig har gennemført generelle besparelser.

Dokumentationsprojektet viser, at økonomiske incitamenter har været en af de stærkest motiverende faktorer for skolerne til at mindske udskillelse af elever til segregerede specialundervisningstilbud. Dette har blandt andet ført til mange nye former for løsninger inden for de lokale rammer.

I 10 af de 12 kommuner i undersøgelsen er der etableret økonomiske incitamenter til inklusion, og der er i undersøgelsesperioden også gennemført en decentralisering af ansvaret for brugen af ressourcer, således at det i 2015 i alle kommunerne er skolelederens ansvar at udmønte midler til supplerende undervisning og anden faglig støtte, inklusionsfremmende initiativer og specialundervisning.

Undersøgelsen af de 12 kommuner peger dog samtidig på, at det er mindre gennemskueligt, præcist hvad der sker med midlerne. Især lærere og pædagoger samt en del forældre oplever ikke, at der er fulgt ressourcer nok

med. Det bemærkes i forlængelse heraf, at 6 kommuner i 2013 har foretaget en generel reduktion af udgifterne til folkeskolen, og at 5 kommuner i 2014 har gennemført en sådan generel reduktion.

Undersøgelsen i de 12 kommuner kan ikke pege på entydige sammenhænge mellem ændringer i nettodriftsudgifter pr. elev og ændringer i inklusionsgraden. I de 7 kommuner, hvor de samlede nettodriftsudgifter har været stigende, er den gennemsnitlige stigning i inklusionsgraden 2,97 pct., mens stigningen er 2,82 pct. i de 5 kommuner, der har et udgiftsfald.

Ud over de økonomiske aspekter ser undersøgelsen af de 12 kommuner også på organiseringen af pædagogisk psykologisk rådgivning (PPR) og visitationsprocesserne som en del af inklusionsfremmende styringsmodeller.

Samtlige af de 12 undersøgte kommuner har gennemført ændringer af PPR, så de arbejder mere konsultativt. Den konsultative indsats vurderes at have haft en væsentlig positiv virkning i forhold til at øge inklusionsprocenten. Ændringen har medført, at PPR-medarbejderne er fysisk til stede på skoler, så de er blevet mere tilgængelige i dagligdagen, og at udarbejdelsen af en pædagogisk psykologisk vurdering ikke længere er den primære ydelse.

Skoleledernes indflydelse på visitationsprocessen er steget markant. Dette skyldes, at ansvaret for brugen af ressourcer og arten af indsatser over for elever med særlige behov ligger hos skolelederen. Undersøgelsen af de 12 kommuner indikerer, at visitationsprocessen har haft betydning for at øge inklusionsprocenten, men at det primært har en sammenhæng med den økonomiske incitamentsstruktur.

TABEL 10: UDVIKLINGEN I SPECIALSKOLERNES ANDEL AF DE SAMLEDE REGNSKABSFØRTE NETTODRIFTSUDGIFTER TIL FOLKESKOLEN 2007-2014

2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013*	2014
10,7 pct.	12,0 pct.	13,2 pct.	14,3 pct.	14,8 pct.	16,1 pct.	16,0 pct.	14,9 pct.

Kilde: Ministeriet for Børn, Undervisning og Ligestilling og Danmarks Statistik

*Lockouten af lærerne i april 2013 har påvirket udgiftsniveauet i 2013.

En anden faktor, som undersøgelsen af de 12 kommuner vurderer som central for inklusionsprocessen, er eksistensen af et fælles værdigrundlag. Det er således vigtigt, at der er enighed i skoleforvaltningen og i PPR, og at dette er videreformidlet til skoleledelser, lærere, forældre og elever.

Det er også muligt at belyse mængden af ressourcer ved at se på, hvilke indsætter skoler og kommuner har iværksat for at understøtte eleverne i undervisningen. Der er i Inklusionspanelet spurgt til skolernes anvendelse af to-voksenordninger og brug af ressourcecentre. Undersøgelsen har dels set på anvendelsen af to-lærertimer med to uddannede lærere – den ene kan eventuelt være en specialundervisningslærer – og dels på anvendelsen af lærerassistenter, hvor der ud over en uddannet lærer deltager en pædagog eller en pædagogmedhjælper.

Der er endvidere set på brug af ressourcecentre, for eksempel ved intensiv læse- og matematikundervisning i klassen eller på små hold. Ressourcecentre kan have tilknyttet læsevejledere, matematikvejledere, it-vejledere, LKT-vejledere (læring, kontakt og trivsel) og motivationsvejledere.

Undersøgelsen viser – på baggrund af besvarelser fra 136 skoleledere – at 79 pct. af skolerne anvender to-lærertimer, 21 pct. anvender lærerassistenter, og 80 pct. anvender ressourcecentre. 55 pct. af skolerne anvender også andre former for styrket almenundervisning.

Det er ifølge SFI's undersøgelser ud fra Inklusionspanelet vanskeligt at give et præcist tal for, hvor mange elever der modtager støtte i eller uden for undervisningen, herunder om der tages andre initiativer, der skal understøtte inklusion af elever med særlige behov. 27,4 pct. af eleverne i undersøgelsen tilkendegiver, at de får støtte i klassen, mens 24,7 pct. tilkendegiver, at de modtager støtte i undervisningen en gang imellem. SFI har beregnet, at 23,6 pct. af eleverne både modtager støtte i og uden for undervisningen.

Der er ifølge undersøgelsen forskel på omfanget af støtte til elever, som er tilbageført fra et specialpædagogisk tilbud til den almindelige undervisning, alt efter, om det er eleverne eller lærerne, der spørges. 56,2 pct. af de tilbageførte elever tilkendegiver, at de får støtte i undervisningen. Lærerne angiver, at cirka 39-40 pct. af eleverne får støtte. Det skal bemærkes, at undersøgelsen ikke kan anses for fuldt dækkende for de støtteformer, som skolerne kan iværksætte.¹

Kompetenceudvikling

Som en del af folkeskolereformen skal eleverne i folkeskolen inden 2020 undervises af lærere, som enten har undervisningskompetence fra læreruddannelsen eller har opnået en tilsvarende faglig kompetence via efteruddannelse mv. Der er afsat en milliard til et løft af kompetencerne hos lærerne. Der henvises til afsnit *Beskrivelse af understøttende implementeringstiltag*.

Kompetenceudviklingsindsatsen er bredere end blot målsætningen om fuld kompetencedækning. Aftalen om kommunernes økonomi for 2014 fremgår en række yderligere prioriterede indsatsområder, herunder også understøttelse af øget inklusion. Kompetencer inden for specialundervisning og inklusion er i dag ikke en del af Ministeriet for Børn, Undervisning og Ligestillings årlige indsamling af data om lærernes faglige kompetencer.

Der eksisterer dog data om professionshøjskolernes aktivitet i forhold til inklusion og specialpædagogik fra Professionshøjskolerne og Uddannelses- og Forskningsministeriets løbende monitorering af de relevante dele af professionshøjskolernes efter- og videreuddannelsesudbud rettet mod understøttelse af folkeskolereformen.

Der er i 2014 gennemført en første måling (baseline) for denne løbende monitorering. Tilsvarende opgørelser forventes gennemført årligt indtil udløbet af efteruddannelsesmidlerne i 2020. Denne måling viser, hvor mange nye studerende der er ved at tage en uddannelse af ressourcepersoner, for eksempel læsevejledere, matematikvejledere samt specialpædagogik mv., se tabel 11. Der er ligeledes et stort antal af deltagerne, som har modtaget anden efteruddannelse inden for inklusion. Niveaueet for efteruddannelse i inklusion er markant højere end for de øvrige satsningsområder i folkeskolereformen, for eksempel læring og trivsel, klasseledelse, it i undervisningen mv.

I forhold til tabel 11 skal det bemærkes, at antallet af studerende også kan dække over lærere på eksempelvis frie grundskoler, idet der ikke i opgørelsen differentieres mellem, hvilken institutionstype de studerende kommer fra. Herudover skal det bemærkes, at der også foregår efteruddannelsesaktiviteter gennem andre udbydere end professionshøjskolerne.

Dokumentationsprojektet konkluderer, at samtlige kommuner allerede i 2013 havde etableret kompetenceudviklingsprogrammer om end af meget forskellig

¹ Lærerne er for eksempel ikke spurgt om hjælpemidler i undervisningen eller til støtte uden for undervisningen, ligesom der ikke er spurgt om andre forhold som for eksempel om klassenormering eller om, hvorvidt lærerne har modtaget opkvalificering eller har særlig uddannelse inden for specialpædagogik.

TABEL 11: ANTAL DELTAGERE 2013/2014 PÅ EFTERUDDANNELSE I UDDANNELSE AF VEJLEDERE/RESSOURCEPERSONER OG UNDERSTØTTELSE AF ØGET INKLUSION (FAGSPECIFIKKE KURSER OG DIPLOMUDDANNELSER UNDER ÅBEN UDDANNELSE)

	Metropol	UC Lillebælt	UC Nordjylland	UC Sjælland	UC Syd-danmark	UCC	Via UC	Hoved total
Uddannelse af vejledere / ressourcepersoner	145	981	461	547	633	1.572	1.372	5.711
Understøttelse af øget inklusion	49	1.141	653	361	23	577	1.032	3.440
I alt undervisningsfag og øvrig faglig udvikling	561	3.210	1.832	1.774	1.149	3.603	4.062	16.191
Heraf øvrig faglig udvikling	237	3.128	1.667	1.280	1.086	3.333	3.846	14.577

Anm.: Samme person kan have deltaget i et kursus flere gange. Der er ikke taget højde for de studerendes arbejdssted, og således kan tallene også dække lærere uden for kommunen.

Kilde: SIS-særrapporter kvalificeret af UC'erne.

karakter. Den almindelige model for kompetenceudvikling har været et relativt kort forløb for samtlige medarbejdere og uddannelse af et korps af vejledere.

Der er sat betydelige ressourcer af til kompetenceudvikling, men omfang og anvendelse er meget varierende i de 12 kommuner. De gennemgående kompetenceudviklingsaktiviteter er pædagogiske dage og kurser for personalet, og i et flertal af kommunerne er også anvendt andre former som supervision, besøg af andre lærere samt anvendelse af pædagogiske modeller som for eksempel LP-modellen og PALS.

Der har i de tre årlige undersøgelser været stor forskel mellem besvarelsene fra henholdsvis skolelederen og lærerne i forhold til kompetenceudvikling. Der peges på, at forskellene er begrundet i, at det har været svært for lærerne at omsætte særligt de teoretisk orienterede kurser til praksis. Mange lærere har følt behov for konkrete metoder og teknikker.

Dokumentationsprojektet peger på, at kompetenceudvikling har haft en vis indflydelse i forhold til at øge inklusionsgraden, men at mange af de teoretisk orienterede kurser ikke har haft den ønskede effekt i praksis. Endvidere ses en sammenhæng mellem en høj grad af kompetenceudvikling og lærernes anvendelse af pædagogiske modeller, AKT-vejledere og deres sparring med medarbejdere fra skolens specialcenter.

Opbakning til inklusion

Der har generelt været politisk opbakning til omstillingen til inklusion. Kommunerne har arbejdet med målsætninger og information for eksempel i form af hjemmesider mv. Dokumentationsprojektet viser i lighed med de foregående to år, at der generelt er stor opbakning på forvaltningsmæssigt niveau, men at opbakningen er lidt lavere på skolelederniveau og betydeligt lavere på lærerniveau. Lærernes opbakning er dog ikke faldet signifikant siden 2013.

Skolelederne oplever i 2015, at der generelt er god opbakning til inklusion, særligt hos forældre til elever, der er blevet fastholdt i den almindelige undervisning eller er kommet tilbage fra specialskoler eller specialklasser. Kommunerne har ikke oplevet en stigning i antallet af klager.

Undersøgelsen i de 12 kommuner peger generelt på, at inklusion har været en top-down-beslutning, hvor det på lærerniveau ikke er tydeligt, hvad der er formålet og målsætningen med inklusion. Undersøgelsen peger også på, at der er en betydelig frustration blandt mange lærere, da de i det daglige arbejde står med udfordringerne med eleverne – og dertil kommer arbejdet med at implementere folkeskolereformen, herunder arbejdstidsreglerne.

Undersøgelsen viser tillige, at mange lærere allerede inden aftalen om omstilling til øget inklusion oplevede, at de havde mange vanskelige elever i klassen, og at de følte sig udfordrede i forhold til klasserumsledelse og undervisningsdifferentiering. Der peges også på, at der ikke er et realistisk billede af, hvad målsætningen om de 96 pct. indebærer. Det opleves som, om langt flere er blevet inkluderet i den almene undervisning end de 5 elever pr. skole i gennemsnit, som målsætningen svarer til.

På baggrund af undersøgelsens kvantitative og kvalitative analyse kan det konkluderes, at tre forhold kendetegner skoler, hvor både skoleledere og lærere støtter inklusionsmålsætningen. Analyserne peger på, at det har positiv betydning for opbakningen, at skolelederne og lærerne oplever at have et godt samarbejde med PPR, at der er god adgang til inklusionsrelaterede ressourcer som for eksempel vejledere, samt at lærerne har gode, konkrete muligheder til at opbygge deres kompetencer.

Dokumentation af resultater og effekter

Den gennemførte dokumentation giver et samlet billede på landsplan over omstillingen til inklusion de seneste tre år. Den indikerer, at der er problemfelter. Dette drejer sig om, i hvor høj grad kommunerne har afsat de fornødne ressourcer, om kompetenceudvikling er målrettet i forhold til lærernes behov, om uens opfattelse af inklusionsprocessen og støtteomfang mv. Dette kan dog ikke anvendes som datagrundlag for identifikationen af mere specifikke problemfelter, der kan danne grundlag for fremadrettede løsninger. Det kan heller ikke anvendes som datagrundlag for den lokale og nationale prioritering, planlægning og dokumentation af inklusionsindsatsen.

Med henblik på at sikre, at de elever, der har de største faglige og personlige udfordringer (elever med særlige behov), også får en undervisning, der modsvarer deres behov, vil regeringen igangsætte et eftersyn af den gennemførte omstilling til øget inklusion.

Status på de øvrige resultatindikatorer

Udviklingen i folkeskolen illustreres gennem en række øvrige indikatorer med særligt fokus på følgende to temaer:

- Resultater og overgange
- Undervisning og elever

Disse øvrige indikatorer kan ses i bilag 1. Det skal dog bemærkes, at disse oplysninger hovedsageligt er indsamlet i skoleåret 2013/2014 og derfor ikke afspejler det seneste års ændringer i folkeskolen som følge af folkeskolereformen.

Resultater og overgange

I skoleåret 2013/2014 opnåede folkeskoleeleverne et karaktergennemsnit i de bundne prøver i 9. klasse på 6,7. Det er en stigning i forhold til de elever, der forlod folkeskolen i 2011/2012. Endvidere er andelen af 9. klasseelever, der opnåede et gennemsnit i både dansk og matematik på mindst 2 ved 9. klasseprøverne i perioden 2011/2012-2013/2014, faldet med cirka 1 procentpoint fra knap 88 pct. til 89 pct.

Tre måneder efter afgang fra 9. klasse i folkeskolen er 35 pct. af eleverne i gang med en gymnasial ungdomsuddannelse, mens 7 pct. er i gang med en erhvervsuddannelse, og 50 pct. er i 10. klasse. Disse andele har været ganske stabile i perioden 2011/2012 - 2013/2014. Ser man 15 måneder frem efter 9. klasse, ses en lille stigning i andelen, der påbegynder en gymnasial uddannelse, og et lille fald i andelen, der påbegynder en erhvervsfaglig uddannelse. Samlet er der et svagt fald fra 77,5 til 77 pct. i den samlede andel af en 9. klasseårgang (ikke kun folkeskolen), der forventes at fuldføre mindst én ungdomsuddannelse inden for 6 år efter afsluttet 9. klasse.

Undervisning og elever

Elevernes samlede fravær ligger mellem 5 og 6 pct. i perioden 2011/2012 til 2013/2014. Det ulovlige fravær udgør knap 1 pct, mens fravær på grund af sygdom og lovligt fravær udgør henholdsvis knap 3 og 1,5 pct. I forhold til rammerne for undervisningen viser indikatorerne, at eleverne gennemsnitligt tilbydes det antal timer pr. uge, som loven kræver. I forhold til lærernes undervisningstid og tiden sammen med eleverne er en sammenligning over tid ikke mulig grundet ændrede opgørelsesmetoder som følge af de nye arbejdstidsregler. Endelig er andelen af elever i folkeskolen faldet en smule fra skoleåret 2013/2014 til 2014/2015, mens andelen af elever i de frie grundskoler er steget en smule.

Understøttende implementeringstiltag

Den politiske ambition med de tre nationale mål for folkeskolen er, at de skal bidrage til at sætte en klar retning og et højt fælles ambitionsniveau for folkeskolens udvikling og sikre klare rammer for en løbende og systematisk evaluering.

For at opfylde disse tre mål er der som led i reformen iværksat en række understøttende statslige tiltag:

- En indsats for at understøtte kompetenceudvikling og viden i folkeskolen. Denne indsats er konkretiseret i målsætningen om fuld kompetencedækning, puljen til skoleledelse, Ressourcecenteret for Folkeskolen og de understøttende indsatser gennem EMU'en og Læringskonsulentkorpset samt indsatsen for it i folkeskolen

- En indsats for at understøtte læringsmålstyringen og evalueringskulturen i folkeskolen. Denne indsats er konkretiseret i den årlige statusredegørelse, etableringen af ledelsesinformationssystemet (LIS), forenklingen og præciseringen af Fælles Mål, oprettelse af brugerportalen, udvikling af det statslige kvalitetstilsyn, kommunernes kvalitetsrapporter og elevplaner.

Nedenfor gøres status for disse understøttende elementer.

Fakta om kompetencedækningsindsatsen, herunder målsætningen om fuld kompetencedækning

I kommuneaftalen for 2014 er det aftalt, at kompetencedækningen løbende skal øges. Der er endvidere aftalt følgende indfasning af målet om fuld kompetencedækning:

- 85 pct. i 2016. Der gøres status på dette delmål for skoleåret 2016/2017 i forbindelse med kommuneøkonomiforhandlinger for 2018 i forsommeren 2017.
- 90 pct. i 2018. Der gøres status på dette delmål for skoleåret 2018/2019 i forbindelse med kommuneøkonomiforhandlinger for 2020 i forsommeren 2019.
- 95 pct. i 2020. Der gøres status på dette mål for skoleåret 2020/2021 i forbindelse med kommuneøkonomiforhandlinger for 2022 i forsommeren 2021.

Regeringen og KL drøfter i den forbindelse det resterende løft til 95 pct. kompetencedækning under hensyntagen til de muligheder, de planlægningsmæssige hensyn tillader.

Kompetenceudviklingsindsatsen er bredere end blot målsætningen om fuld kompetencedækning. Af kommuneaftalen for 2014 fremgår ud over kompetencedækning en række yderligere prioriterede indsatsområder:

- Understøttelse af øget inklusion
- Klasseledelse
- Løbende faglig opdatering
- Specialistkompetencer inden for blandt andet læsning, matematik, specialpædagogik og dansk som andetsprog
- Øvrige særlige indsatsområder som for eksempel øget anvendelse af it i undervisningen.

Et partsudvalg bestående af repræsentanter fra LC (DLF), Skolelederforeningen, BUPL, FOA, Børne- og Kulturchefforeningen, Kommunernes Landsforening, Uddannelsesministeriet og Undervisningsministeriet har udviklet pejlemærker for efter- og videreuddannelsesindsatsen.

² På § 20.29.11.20. Kompetenceudvikling af lærere og pædagoger

Kompetenceudvikling, herunder målsætningen om fuld kompetencedækning

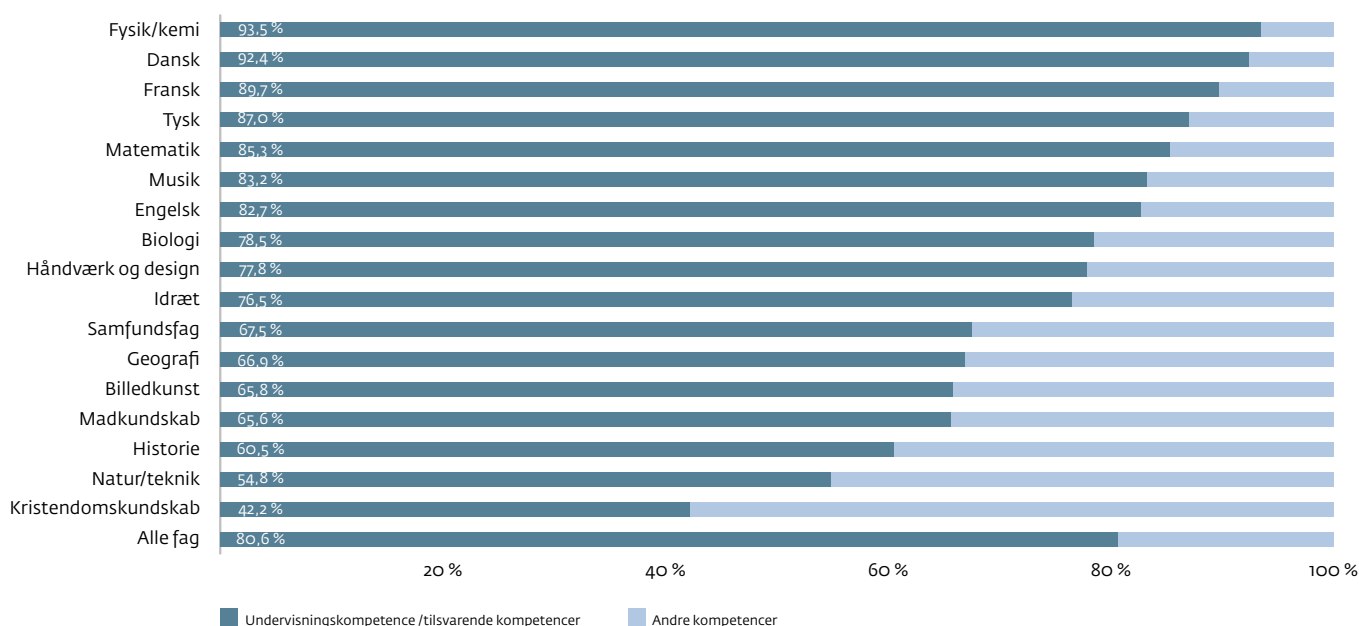
Det fremgår af Aftale om et fagligt løft af folkeskolen, at alle elever i folkeskolen inden 2020 skal undervises af lærere, som enten har undervisningskompetence fra læreruddannelsen i de fag, de underviser i, eller har opnået en tilsvarende faglig kompetence via efteruddannelse mv. Målsætningen er skrevet ind i folkeskoleloven og gælder alle fag og alle klassetrin, og der er afsat en milliard til at understøtte efter- og videreuddannelse af lærere og pædagoger i folkeskolen.

Status på målsætningen er baseret på den årlige indberetning til Ministeriet for Børn, Undervisning og Ligestilling via skolernes administrative systemer. I skoleåret 2014/2015 var den samlede kompetencedækning opgjort til 80,6 pct. Det vil sige, at eleverne i 80,6 pct. af den fagopdelte undervisning blev undervist af lærere med kompetence inden for det pågældende fag. Af figur 18 fremgår kompetencedækningen fordelt efter fag, 1.-10. klasse samlet, for skoleåret 2014/2015.

Ministeriet for Børn, Undervisning og Ligestilling følger også anvendelsen af den milliard kr., der som led i folkeskolereformen blev afsat til efteruddannelse af lærere og pædagoger. Det er på finansloven for 2014 forudsat, at 834 mio. kr. fordeles til kommunerne i perioden 2014-2020 ud fra antallet af folkeskolebørn, mens staten afholder afledte taxameterudgifter mv. på 166 mio. kr.

Der er i 2014 for skoleåret 2014/2015 afsat 64,1 mio. kr. på finansloven til kompetenceudvikling af lærere og pædagoger.² I 2015 og de efterfølgende år udgør beløbet

Figur 18: Kompetencedækning fordelt efter fag, 1.-10. kl. samlet, 2014/2015

Kilde: Ministeriet for Børn, Undervisning og Ligestilling

129,6 mio. kr. i 2015-prisniveau. De statslige tilskud fordeles til kommunerne årligt efter antallet af elever i folkeskolen i det senest kendte skoleår, og tilskuddene udbetales til kommunerne først i regnskabsåret.

Det er i Aftale om kommunernes økonomi for 2014 forudsat, at kommunerne skal anvende de statslige tilskud under hensyntagen til aftalte indsatsområder, jf. faktaboksen "Fakta om kompetencedækningsindsatsen, herunder målsætningen om fuld kompetencedækning". Ud over at de statslige tilskud kun må anvendes til disse formål, er det forudsat, at midlerne alene må medgå til at finansiere de direkte udgifter til efter- og videreuddannelsesaktiviteter for lærere i folkeskolen og for pædagoger, der deltager i folkeskolens aktiviteter. Midlerne må således ikke anvendes til eksempelvis vikardækning og befordring som led i gennemførelse af kurserne. Det er endvidere forudsat, at den del af tilskuddet, der ikke er anvendt fuldt ud efter disse retningslinjer, kan opspares og anvendes i efterfølgende regnskabsår inden for perioden til og med 2020.

Ministeriet for Børn, Undervisning og Ligestilling har efter afslutningen af regnskabsåret 2014 indhentet

oplysninger fra kommunerne om anvendelse af de statslige kompetencemidler. Hovedindholdet af de indberettede data fremgår af tabel 12 og 13.

I tabel 12 er forbruget af de statslige midler fordelt på de aftalte indsatsområder, og heraf fremgår det tillige, hvor meget der samlet er anvendt og dermed, hvor meget af tilskuddet der kan videreføres til forbrug i 2015. Af de modtagne tilskud på 64,1 mio. kr. er der således anvendt 38,1 mio. kr. efter de aftalte retningslinjer, hvilket svarer til knap 60 pct. af tilskuddet. Denne andel hænger umiddelbart sammen med, at mange kommuner slet ikke eller kun i begrænset omfang har anvendt midlerne, jf. tabel 13.

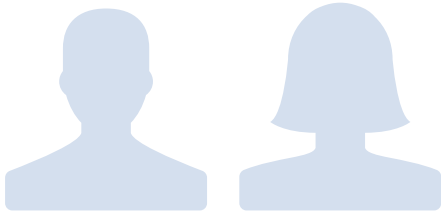
Af tabel 13 fremgår, at 28, altså godt 25 pct. af kommunerne, slet ikke har anvendt det modtagne tilskud i 2014, og at 37, dvs. knap 40 pct. af kommunerne, har anvendt hele beløbet som aftalt. KL har endvidere gjort opmærksom på, at kommunerne er udfordret i forhold til brugen af den nye kontofunktion.

TABEL 12. ANVENDELSE AF TILSKUDET PÅ I ALT 64,1 MIO. KR. I 2014 FORDELT PÅ DE AFTALTE INDSATSOMRÅDER

Modtaget tilskud	64,1
a. Linjefagskompetence	7,4
b. Understøttelse af inklusionsindsatsen	9,1
c. Klasseledelse	1,7
d. Løbende faglig opdatering	5,7
e. Specialist funktioner, eksempelvis matematik og læsning	6,0
f. Øvrige særlige indsats-områder, eksempelvis it	2,3
g. Tværgående kurser ift. aftalte formål	5,8
Forbrug i alt efter aftalte formål, a.-g.	38,1
Uforbrugt tilskud til anvendelse i 2015	26,0

TABEL 13: OVERSIGT OVER KOMMUNERNES ANVENDELSE AF TILSKUD TIL KOMPETENCE-UDVIKLING EFTER AFTALTE FORMÅL

Antal kommuner, der fuldt ud har anvendt det modtagne tilskud efter aftalte formål	37
Antal kommuner, der har anvendt en del af det modtagne tilskud efter aftalte formål	33
Antal kommuner, der ikke har anvendt noget af det modtagne tilskud efter aftalte formål	28
I alt	98

Skoleledelse

I Aftale om et fagligt løft af folkeskolen er der afsat en statsligt finansieret pulje til efteruddannelse af skoleledere på i alt 60 mio. kr. i perioden 2013 til 2015. En styregruppe for skoleledelse bestående af det daværende Undervisningsministerium (formand), KL, Børne- og Kulturchefforeningen samt Skolelederforeningen fik til opgave at komme med anbefalinger til Ministeren for Børn, Undervisning og Ligestilling om anvendelsen af midlerne.

Som led i udmøntningen af midlerne har styregruppen iværksat en række initiativer, herunder udarbejdet 12 pejlemærker for kompetenceudvikling af skoleledelser og forvaltninger inden for temaerne 'faglig ledelse' og '(kultur)forandringsledelse', som blev præsenteret i marts 2014. I samme forbindelse etableredes et dialogforum – "Det Nationale Dialogforum for Skoleledelse" – med relevante vidensmiljøer og udbydere af kompetenceudvikling. I samarbejde med styregruppen fik dialogforummet til opgave at operationalisere og udfolde pejlemærkerne samt at identificere og udvikle relevante vejledninger, værktøjer og metoder til EMU'en, som skoleledelserne kan anvende direkte på egen skole, og som forvaltningerne kan bruge til at understøtte skoleledelserne. Resultatet af udfoldelsen og operationaliseringen af pejlemærkerne er syv ledelsesfelter med tilhørende kompetence-, videns- og færdighedsmål for henholdsvis skoleledelser og forvaltninger, som blev præsenteret i oktober 2014.

Fakta om Nationalt program for skolelederuddannelse og -udvikling

I Aftale om et fagligt løft af folkeskolen fremgår det, at der skal gennemføres et nationalt program for skolelederuddannelse og -udvikling. Som led heri blev der afsat en statsligt finansieret pulje på 60 millioner kroner til efteruddannelse af ledere i perioden 2013-2015.

Skolelederne og forvaltningschefernes kompetencer skal blandt andet løftes i forhold til at arbejde med indholdet og de nye styringsværktøjer i den motive-rende og mere varierede skoledag som led i en styrket faglig ledelse. Herunder skal ledere og chefer rustes til i højere grad at styre gennem mål og evalueringer samt anvende efteruddannelse af lærere og pædagoger strategisk til at nå skolens mål mv.

40 millioner kroner fra puljen er fordelt til kommunerne på baggrund af antal folkeskolebørn og er øremærket kompetenceudvikling af skoleledelser og forvaltninger inden for følgende ramme:

- Midlerne bliver fordelt mellem kommunerne på baggrund af antallet af folkeskolebørn.
- Kompetenceudviklingsindsatsen skal foregå inden for de af styregruppen fastlagte rammer for kompetenceudvikling af skoleledelser og forvaltninger og operationalisering og udfoldelse heraf i kompetence-, videns- og færdighedsmål.
- Kompetenceudviklingsindsatsen kan skræddersys, så den matcher behovene i den enkelte kommune. Det betyder, at der inden for rammen kan udbydes ledelseskonsulentforløb, korte kompetenceudviklingsforløb, længerevarende, praksisrettede og anvendelsesorienterede efteruddannelsesforløb, forløb tilpasset individuelle behov mv.
- Kun udbydere af diplom- og/eller masteruddannelser kan udbyde kompetenceudviklingsaktiviteter inden for rammen. Disse udbydere kan indgå aftale med andre underudbydere, herunder private udbydere af kompetenceudvikling.
- Udbydere af diplom- og/eller masteruddannelser skal have haft en kompetencegivende aktivitet inden for hvert af årene 2012-2013 for at kunne udbyde inden for rammen.

Ressourcecenter for Folkeskolen

Ressourcecenter for Folkeskolen skal bidrage til, at den faglige og pædagogiske udvikling og praksis samt de politiske beslutninger på statsligt og kommunalt niveau bygger på den bedst tilgængelige viden. Ressourcecenterets arbejde bidrager til læringskonsulenternes rådgivning og vejledning og til EMU'en. Herudover bidrager ressourcecenterets arbejde til at kvalificere ministeriets vidensarbejde samt forsøg og udvikling.

Fakta om indsatser i regi af Ressourcecenteret for Folkeskolen

Ressourcecenter for Folkeskolen har siden sin oprettelse blandt andet gennemført et inspirationsprogram om den længere og mere varierede skoledag med deltagelse af 72 skoler og offentliggjort en række erfaringsopsamlinger og forskningskortlægninger for seks konkrete reformelementer.

Endvidere viderefører ressourcecenteret en række projekter i forhold til inklusion mv.

I 2015 er der blandt andet igangsat et satspuljeprojekt om styrket fagligt niveau for udsatte børn og unge, et udviklingsprogram inden for dansk og matematik samt et omfattende evaluerings- og følgeforskningsprogram, der skal give inspiration og følge op på folkeskolereformen. Der etableres følgeforskningsprojekter inden for følgende områder:

- a) Elevernes syn på den nye folkeskole
- b) Undervisning
- c) Den nye folkeskole
- d) Kompetenceudvikling
- e) Skoleledelse
- f) Styring og kommunale initiativer
- g) Trivsel
- h) Specialtilbud i den nye folkeskole.

Indsatsen for it i folkeskolen

Øget anvendelse af it i folkeskolen skal bidrage til en fagligt stærkere folkeskole, hvor alle elever udfordres, så de bliver så dygtige, som de kan. Brugen af it skal dermed understøtte implementering af folkeskolereformen.

Siden 2012 har indsatsen for it i folkeskolen haft fokus på at sikre gode rammevilkår for it-baseret undervisning. Der er blandt andet fokus på at fremme et veludviklet marked for digitale læremidler, at sikre velfungerende infrastruktur på skolerne samt at generere viden og forskning om, hvordan it i undervisningen kan medvirke til at øge elevernes læring. De foreløbige resultater fra indsatsen peger blandt andet på, at it-baseret undervisning kan understøtte undervisningsdifferentiering og inklusion, øge elevernes motivation og engagement samt frigøre tid for lærerne.

Fakta om indsatsen for it i folkeskolen

I forbindelse med *Aftale om kommunernes økonomi for 2012* blev der afsat statslige midler på 500 mio. kr. til at øge anvendelsen af it i folkeskolen i perioden 2012-2015. Indsatsen følges af en tilsvarende kommunal medfinansiering samt kommunale investeringer i it-infrastruktur. Med *Aftale om kommunernes økonomi for 2015* er indsatsen forlænget frem til 2017. Midlerne i indsatsen udmøntes af undervisningsministeren efter indstilling fra styregruppen for it i folkeskolen bestående af KL, Finansministeriet og Ministeriet for Børn, Undervisning og Ligestilling (formand).

Indsatsen har siden 2012 haft fokus på fire områder, som bidrager til at indfri de potentialer, der knytter sig til brugen af it:

1. Et veludviklet marked for digitale læremidler

Hovedparten af midlerne i indsatsen afsættes til en pulje til medfinansiering af kommunernes indkøb af digitale læremidler. Dette har medført, at der siden 2012 er sket en markant stigning i antallet af didaktiske digitale læremidler, hvilket giver skolerne langt bedre muligheder for at understøtte undervisningen digitalt.

Derudover er der afsat 40 mio. kr. til en pulje til udvikling af nye innovative digitale læremidler, hvor virksomheder kan få støtte til idé- eller markedsudvikling af deres digitale læremidler.

2. Velfungerende infrastruktur på skolerne

Det er kommunernes ansvar at finansiere og implementere adgang til trådløst netværk med tilstrækkelig kapacitet på alle folkeskoler. Siden 2012 er der i kommunerne investeret betydeligt i at opbygge en velfungerende digital infrastruktur.

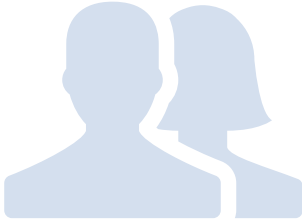
3. Viden og forskning om it-baseret læring

I 2014 blev gennemført en "Effektmåling af anvendelse af digitale læremidler", som blandt andet viser, at digitale læremidler kan motivere eleverne og differentiere undervisningen. Samtidig anslås det, at den nuværende brug af digitale læremidler frigør cirka 6 pct. af lærernes tid til mere undervisning.

Der er ligeledes igangsat fem store udviklingsprojekter med demonstrationsskoler, hvorigennem der skabes ny viden om, hvordan it virker i undervisningen. Foreløbige resultater peger blandt andet på, at it kan bidrage til at understøtte undervisningsdifferentiering og inklusion samt øge elevernes motivation og fastholde deres opmærksomhed.

4. Kompetencer og kapacitet til it-baseret læring

Gode it-didaktiske kompetencer er en forudsætning for, at lærerne er klædt godt nok på til at anvende it og digitale læremidler på en måde, som øger elevernes udbytte af undervisningen. Som led i indsatsen er der derfor etableret et it-netværk for lærere, som styrker de it-didaktiske kompetencer og sætter fokus på videndeling lokalt, kommunalt og nationalt.

Læringskonsulentkorps

Læringskonsulenterne tilbyder praksisnær viden, inspiration og målrettet vejledning til kommuner og skoler i hele landet om kvalitetsudvikling i folkeskolen og folkeskolereformen. Læringskonsulenterne giver sparring og vejledning om folkeskolereformen, og hvordan en skole kan arbejde for at forbedre elevernes faglige resultater.

Fakta om indsatser i regi af Læringskonsulentkorps

Ministeriet for Børn, Undervisning og Ligestillings Læringskonsulentkorps blev etableret 1. januar 2014 ved en sammenlægning af eksisterende konsulentenheder (fagkonsulentordningen, Tosprogs-Taskforcen og Inklusionsudvikling) samt en gruppe nyansatte læringskonsulenter. I dag tæller korpset cirka 80 medarbejdere, hvoraf størstedelen er frikøbte medarbejdere. Læringskonsulenterne er erfarne lærere, pædagoger, skoleledere og medarbejdere med baggrund i kommunale forvaltninger.

Læringskonsulentkorps har igangsat etårige vejledningsforløb i 28 kommuner og 7 enkeltskoler ud fra prioriterede indsatsområder i skoleåret 2014/2015. Vejledningen er i høj grad tilpasset lokale behov.

Ansøgningsrunden i februar 2015 til vejledningsforløb i skoleåret 2015/2016 viser, at der er øget efterspørgsel på vejledning fra læringskonsulenterne. Der blev i alt modtaget 110 ansøgninger.

I alt har 32 kommuner, 77 enkeltskoler og en enkelt region sendt en ansøgning. 23 kommuner med deltagende skoler, 28 enkeltskoler og 1 region er udvalgt til at modtage vejledning fra læringskonsulentkorps i det kommende skoleår. De ansøgere, som i denne omgang ikke tilbydes et etårigt vejledningsforløb, har fået tilbud om at indgå i temaforløb.

Ansøgerne kan vælge mellem tre forskellige vejledningsmodeller. Ud af de i alt 110 ansøgere fordeler de kommende 23 samarbejdskommuner, 28 samarbejdsskoler og 1 region sig således:

- 6 kommuner og 11 enkeltskoler er blevet tilbudt et etårigt vejledningsforløb.
- 4 kommuner, 13 enkeltskoler og 1 region er blevet tilbudt temaforløb.
- 13 kommuner og 4 enkeltskoler er blevet tilbudt en kombinationsmodel med etårigt vejledningsforløb og temaforløb.

En række enkeltskoler fra samme kommuner har fået tilbudt at indgå i et kommunalt samarbejde om vejledningsforløb med læringskonsulenterne. Den mulighed ønsker 10 ud af 13 ansøgerkommuner at benytte sig af. 9 ud af 19 ansøgerskoler har ønsket at indgå i temaforløb.

Læringskonsulenterne varetager desuden en specifik vejledningsindsats på tosprogs- og inklusionsområdet, der ud over folkeskoleområdet også omfatter vejledning til dag- og fritidstilbud.

I alt har læringskonsulenterne vejledningsforløb i 56 kommuner i skoleåret 2015/2016.

Læringskonsulenterne forestår også landsdækkende vejledningsindsatser for alle folkeskoler og kommuner. Læringskonsulenterne har afholdt en lang række temadage og konferencer og giver også oplæg ved lokale arrangementer. Skoler og kommuner kan få skriftlig og telefonisk vejledning om fag og emner. Læringskonsulenterne udvikler og formidler endvidere konkrete inspirationsmaterialer til arbejdet med Fælles Mål, vejledninger, værktøjer og cases på EMU'en.

Læringskonsulenterne giver desuden rådgivning og vejledning, som er særligt tilrettelagt i forhold til skoler udtaget i kvalitetstilsynet med folkeskolen.

EMU-vidensportalen

EMU-vidensportalen sikrer en let adgang til viden for lærere, pædagoger og skoleledere m.fl. Formålet er at medvirke til implementeringen af folkeskolereformen ved at understøtte, at skolernes undervisning baseres på den bedst tilgængelige viden og tager udgangspunkt i Fælles Mål og læringsmålstyret undervisning (planlægning, gennemførelse og evaluering).

Fakta om EMU-vidensportalen

EMU-portalen er blevet videreudviklet og relanceret den 1. december 2014.

Portalen udgør én samlet indgang, der giver inspiration til arbejdet med og overblik over viden, metoder og redskaber, der er baseret på den bedst tilgængelige viden. Portalen bidrager til, at den viden og de erfaringer, der opsamles i regi af Ressourcecenter for Folkeskolen, formidles på en hensigtsmæssig og anvendelsesorienteret måde til lærere, pædagoger og ledere. EMU-portalen bidrager til:

- Indfrielse af målsætninger i Aftale om et fagligt løft af folkeskolen, herunder målet om at alle elever udfordres, så de bliver så dygtige, de kan.
- En større viden i folkeskolen om, hvad der er god undervisning og læring.
- En pædagogisk praksis karakteriseret ved målstyret læring, evaluering, feedback m.v. på baggrund af forenklede Fælles Mål.
- En øget anvendelse af viden om, hvilke undervisningsmetoder og -tilgange der er mest virkningsfulde i forhold til elevernes læring.

Konkret formidles der indhold direkte til 5 forskellige målgrupper: 1) forvaltninger, 2) skoleledelser, 3) lærere og pædagogisk personale, 4) forældre og 5) elever. Inspirationsmaterialet formidler centrale elementer i reformen, Fælles Mål og inspiration til at arbejde læringsmålstyret.

Ledelsesinformationssystemet (LIS)

Folkeskolereformens tre nationale mål er udgangspunktet for Ministeriet for Børn, Undervisning og Ligestillings dialog med kommunerne og folkeskolens øvrige parter om arbejdet med folkeskolens udvikling. For at understøtte kommunernes arbejde med målene og data generelt er der udviklet et nyt ledelsesinformationssystem, der giver skoler og kommuner let adgang til de relevante data på kommune- og skoleniveau.

Præcisering og forenkling af Fælles Mål

Fælles Mål er blevet præciseret og forenklet og omsat til læringsmål. Målene beskriver således ikke, hvad der skal gennemgås i undervisningen, men hvad eleverne skal lære. Indholdet af undervisningen tænkes som middel og ikke som mål i sig selv. De nye Fælles Mål er udarbejdet, så de i højere grad kan anvendes af lærerne i undervisningen, og så det er tydeligt for lærere, pædagoger, ledere, forældre og elever, hvilke færdigheder, kompetencer og metoder, eleverne skal tilegne sig. De nye Fælles Mål skal herved hjælpe lærerne med i højere grad at arbejde systematisk med at tage udgangspunkt i faglige mål for deres elever i planlægningen, gennemførelsen og evalueringen af undervisningen.

Fakta om Ledelsesinformationssystemet

Ministeriet for Børn, Undervisning og Ligestilling har udarbejdet et ledelsesinformationssystem, som samler relevante indikatorer baseret på tilgængelige data på folkeskoleområdet. Systemets rapporter er i første omgang rettet mod kommunernes arbejde med kvalitetsrapporterne, men offentligheden har også adgang til alle rapporter på nær de nationale testresultater.

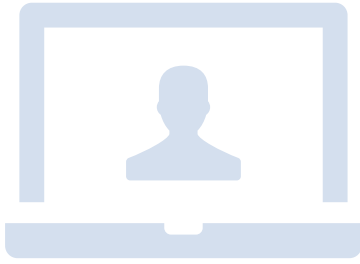
Fakta om forenkling og præcisering af Fælles Mål

I forlængelse af folkeskolereformen er der gennemført en forenkling og præcisering af Fælles Mål i børnehaveklassen og samtlige af folkeskolens fag og emner. De forenklede Fælles Mål trådte i kraft i august 2015. De forenklede Fælles Mål for nye fag og emner (de fremrykkede sprogfag, håndværk og design, madkundskab samt uddannelse og job) trådte i kraft allerede fra skoleåret 2014/2015.

Fælles Mål for 10. klasse er i vinter/forår 2015 forenklet efter samme ramme som de øvrige klassetrin. Som led i indførelsen af EUD10 er der udarbejdet Fælles Mål for to nye fag (madværksted og jordbrug) og en vejledende fagbeskrivelse for et nyt fag, virksomhedsfag, som skal styrke overgang til hhx. De nye Fælles Mål for 10. klasse trådte i kraft 1. august 2015.

Der er gennemført et udviklingsprogram for forenklede Fælles Mål for kommuner og skoler, der har haft lyst til at anvende de nye Fælles Mål i 2014/2015. Over 500 skoler deltog i udviklingsprogrammet, og Ministeriet for Børn, Undervisning og Ligestillings læringskonsulenter har i samarbejde med professionshøjskolerne holdt knap 100 seminarer over hele landet. Læringsmålstyret undervisning har endvidere indgået som central del i alle læringskonsulenternes vejledningsforløb i skoleåret 2014/2015.

Ministeriet for Børn, Undervisning og Ligestilling har endvidere udarbejdet vejledningsmateriale om læringsmålstyret undervisning samt inspirationsforløb i fagene.

Brugerportalinitiativet

Folkeskolen er i dag midt i en digital omstilling, hvor der i stigende grad anvendes digitale læremidler og læringsplatforme. Derfor er det som en del af folkeskolereformen aftalt, at der igangsættes et initiativ, der digitalt understøtter kommunikation, læring og trivsel i folkeskolen, herunder samarbejde med forældre, elevinddragelse, lærernes pædagogiske arbejde med blandt andet elevernes læring og faglige progression samt en længere og varieret skoledag. Brugerportalinitiativet er således centralt i forhold til at udvikle undervisning og læring samt understøtte den digitale folkeskole.

Brugerportalinitiativet er et fællesoffentligt initiativ mellem KL og staten, og det vil fungere som en fælles digital indgang for elever, lærere, ledere og forældre.

Initiativet realiseres gennem ny fælles infrastruktur og et kommunalt ansvar for anskaffelse af lokale løsninger, som skal sikre en sammenhængende it-understøttelse af elevernes læringsproces.

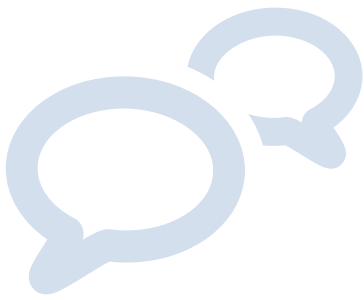
Ministeriet for Børn, Undervisning og Ligestilling og KL er ansvarlige for at etablere fælles infrastruktur og udvikle standarder, der sikrer nem adgang til skolens digitale løsninger samt udveksling af data.

Fakta om Brugerportalinitiativet

I forlængelse af folkeskolereformen er der som del af aftale om kommunernes økonomi for 2015 (ØA15) aftalt, at der skal ske en digital understøttelse af de processer i forhold til elever, forældre og personale på skolerne, der følger af Aftale om et fagligt løft af folkeskolen. Brugerportalinitiativet realiseres gennem ny fælles infrastruktur og et kommunalt ansvar for anskaffelse af lokale løsninger, som digitalt understøtter kommunikation, læring og trivsel. Endelig blev det aftalt, at alle kommuner ved starten af skoleåret 2016/2017 skal have påbegyndt en udbredelse af løsningerne og sikret udbredelse til alle skoler ved udgangen af 2017.

I oktober 2014 blev der indgået aftale om en konkretisering af Aftalen om kommunernes økonomi for 2015. Aftalen er indgået mellem Ministeriet for Børn, Undervisning og Ligestilling, KL og Finansministeriet.

Nyt koncept for det statslige kvalitetstilsyn

Som led i implementeringen af folkeskolereformen har Ministeriet for Børn, Undervisning og Ligestilling med inddragelse af KL, Børne- og Kulturchefforeningen og Skolelederforeningen udviklet et nyt koncept for det statslige kvalitetstilsyn med folkeskolen.

Ministeriet igangsatte primo 2015 den første tilsynsproces efter det nye koncept og har kontaktet en række kommuner og skoler, som har vedvarende lave resultater i forhold til de indikatorer, som benyttes i ministeriets screeninger. I relation til den næste tilsynsproces, som igangsættes oktober 2015, vil ministeriet udvikle tilsynskonceptet med henblik på at inddrage skolernes resultater fra den nationale trivselsmåling.

Fakta om det nye tilsyn

Ministeriet for Børn, Undervisning og Ligestilling tilrettelægger kvalitetstilsynet med folkeskolen med udgangspunkt i det kommunale ansvar for folkeskolens kvalitet. Kvalitetstilsynet med folkeskolen skal bidrage til at understøtte opfyldelsen af de tre nationale mål gennem dialog med kommuner og skoler.

Kvalitetstilsynet med folkeskolen gennemføres ved, at skolernes resultater først screenes på baggrund af en række på forhånd offentligt kendte indikatorer. På baggrund af screeningen foretager Ministeriet for Børn, Undervisning og Ligestilling en nærmere undersøgelse af skoler, som har vedvarende lave resultater i forhold til de benyttede indikatorer. Herefter går Ministeriet for Børn, Undervisning og Ligestilling i dialog med udvalgte kommuner og skoler.

Indikatorerne er:

- Resultater fra 9. klasseprøverne i dansk, matematik, engelsk og fysik/kemi.
- Elevernes overgang til ungdomsuddannelse efter 15 måneder.
- Socioøkonomiske referencer for 9. klasseprøverne.
- Resultater fra nationale test i dansk og matematik.
- Resultater fra den obligatoriske nationale trivselsmåling. Denne indikator er dog endnu ikke udviklet.

Kommuner, der har skoler udtaget i screeningen, bliver i første omgang orienteret om resultaterne af screeningen. Skolerne orienteres parallelt hermed. De pågældende kommuner og skoler arbejder gennem det efterfølgende år selv med at forbedre kvaliteten på skolerne. Hvis det vurderes relevant, indleder ministeriet herefter nærmere dialog med kommunen og skolen om udviklingen i det forgangne år, herunder hvilke konkrete tiltag til forbedringer kommunen har igangsat eller planlægger at igangsætte. I dialogen mellem ministeriet og den enkelte kommune/skole er der mulighed for at inddrage rådgivning og vejledning fra ministeriets læringskonsulenter.

Udformning af ny kvalitetsrapport

Med henblik på at understøtte systematisk evaluering og resultatopfølgning på kommunalt niveau i forhold til folkeskolernes kvalitet, har Ministeriet for Børn, Undervisning og Ligestilling udformet rammerne for en ny kvalitetsrapport. Udformningen er sket med inddragelse af KL, Børne- og Kulturchefforeningen og Skolelederforeningen.

For at understøtte implementeringen af folkeskolereformen har kommunerne udarbejdet en ekstraordinær kvalitetsrapport efter de nye rammer i skoleåret 2014/2015. Kommunerne skal fremover udarbejde en kvalitetsrapport i lige kalenderår.

Fakta om kvalitetsrapporten

Kvalitetsrapporten er et værktøj til at styre efter mål og resultater. Den skal vise, hvordan kommunen og dens skoler lever op til de politiske mål.

Kvalitetsrapporten skal være grundlaget for den lokale dialog om folkeskolens kvalitet og udvikling.

Den nye kvalitetsrapport skal indeholde en række obligatoriske oplysninger om resultater for hver af kommunens folkeskoler og for det samlede skolevæsen. Ligesom i kvalitetstilsynet med folkeskolen har fastlæggelsen af, hvilke indikatorer der skal indgå i kvalitetsrapporterne, taget udgangspunkt i de nationale mål for folkeskolen samt de underliggende resultatmål. Kommunerne kan tilføje yderligere oplysninger til kvalitetsrapporten, som muliggør opfølgning på lokale mål for skoleområdet i en kommune.

Kvalitetsrapporten skal vise skolevæsenets og de enkelte skolars niveau i forhold til nationale og lokale mål. Desuden skal den vise, hvordan kommunalbestyrelsen vurderer det faglige niveau, og hvordan den vil følge op på denne vurdering. I kvalitetsrapporten skal det også beskrives, hvordan kommunalbestyrelsen har fulgt op på den seneste kvalitetsrapport.

Kvalitetsrapporten skal vedtages i kommunalbestyrelsen senest den 31. marts i lige kalenderår på baggrund af de senest tilgængelige data, der er klar i Ministeriet for Børn, Undervisning og Ligestillings ledelsesinformationssystem på folkeskoleområdet i oktober året før.

Kommunernes kvalitetsrapporter skal offentliggøres på internettet og indgår i Ministeriet for Børn, Undervisning og Ligestillings kvalitetstilsyn med folkeskolen.

Den nye elevplan

Den nye elevplan er i højere grad blevet et relevant og brugbart redskab til at understøtte systematisk løbende evaluering, opfølgning og forbedring af elevernes udbytte af undervisningen.

Lærerne skal evaluere elevernes udbytte af undervisningen løbende og som en integreret del af undervisningen. Elevplanen indgår som et naturligt led i denne evaluering. Den løbende evaluering er udgangspunkt for lærerens vejledning af den enkelte elev og for den videre planlægning af undervisningen. I alle fag og på alle klassetrin skal lærer og elever samarbejde om at fastlægge mål. Læreren skal på den baggrund tilrettelægge en differentieret undervisning, som svarer til den enkelte elevs behov og forudsætninger. Dette sker blandt andet ved, at elevplanen nu skal omfatte arbejdet med mål.

Ministeriet for Børn, Undervisning og Ligestilling har udarbejdet vejlednings- og inspirationsmateriale om den nye elevplan.

Fakta om den nye elevplan

Mål – status – opfølgning

I elevplanen skal der opstilles mål for elevernes læring, så samspillet mellem undervisning og læring understøttes. Elevplanen skal indeholde individuelle mål for den enkelte elevs læring. Derudover skal elevplanen have en statusdel, der viser elevens progression i forhold til de opstillede læringsmål. Endelig skal elevplanen indeholde en opfølgningsdel, der beskriver, hvordan og hvornår henholdsvis elev, lærer og eventuelt forældre skal følge op på målene. Fælles Mål skal danne udgangspunkt for arbejdet med mål. Eleverne skal inddrages aktivt i at formulere læringsmål, vurdere status og udarbejde en plan for opfølgning.

Minimumskrav til omtale af fag på bestemte klassetrin

Alle fag skal omtales, men ikke nødvendigvis på alle klassetrin. Der er minimumskrav om, at de enkelte fag inddrages på bestemte klassetrin. Fagene dansk og matematik omtales på alle klassetrin fra 1. til og med 8. klassetrin og engelsk fra 3. til og med 8. klassetrin. På 9. klassetrin er der kun krav om omtale af afklaring af videre uddannelse og eventuelt ét eller flere valgfag.

Fra 7. klasse skal elevplanen have fokus på at udfordre og afklare elevernes uddannelsesvalg

Den hidtidige elevplan og den elev- og uddannelsesplan, som har været anvendt på 8. og 9. klassetrin, er nu integreret i ét redskab med betegnelsen elevplan. Elevplanen skal indeholde oplysninger til brug for vurderingen af, om eleven er uddannelsesparat. Det skal også fremgå, hvilken ungdomsuddannelse eleven regner med at søge efter 9. eller 10. klasse.

Elevplanen skal være digital

Den digitale elevplan understøtter, at elevplanen bliver et sammenhængende værktøj, der løbende dokumenterer resultater, mål og processer for den enkelte elevs læring. Derved kan elevplanen indgå aktivt i den daglige undervisning. Det er op til den enkelte skole eller kommune at vælge det it-redskab, der understøtter den digitale elevplan. Den digitale elevplan skal opfylde en række minimumskrav, som er beskrevet i Bekendtgørelse om krav til digitale elevplaner i folkeskolen.

Bilag 1:

Status på de øvrige indikatorer på folkeskoleområdet

I dette bilag beskrives en række øvrige indikatorer, der for de flestes vedkommende ser på perioden før folkeskolereformen og derfor ikke muliggør en sammenligning af udviklingen før og efter folkeskolereformen. For indikatorerne vedrørende undervisning er det første af reformens første år – skoleåret 2014/2015 – dog inkluderet.

Resultater og overgange

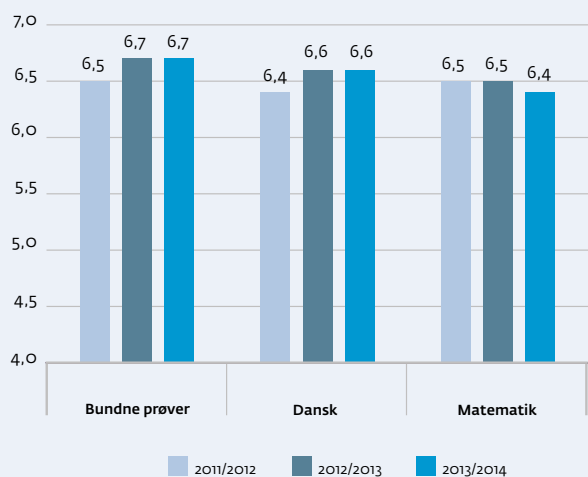
Indikator: Karaktergennemsnit 9. klasses bundne prøver

I 2013/2014 opnåede eleverne et karaktergennemsnit i de bundne prøver på 6,7. Det er en stigning i forhold til de elever, der forlod folkeskolen i 2011/2012. Tilsvarende billede ses for elevernes karaktergennemsnit i dansk. I matematik ses et fald på 0,1 karakterpoint i perioden 2011/2012 til 2013/2014.

Indikator: Andel af 9.-klasseelever med 2 eller derover i gennemsnit i både dansk og matematik

I perioden 2011/2012-2013/2014 er andelen faldet med cirka et procentpoint fra 88 pct. til 87 pct. Hertil bemærkes, at det ved samkøring af karakterdata med Danmarks Statistiks elevregister er erfaret, at der er et antal elever på 9. klassetrin, som ikke indberettes i karakterindberetningen. Det er derfor sandsynligt, at den reelle andel af elever, som på landsplan opfylder kriteriet om mindst 2 i dansk og matematik, er lavere end det viste – skønsmæssigt cirka 5 procentpoint.

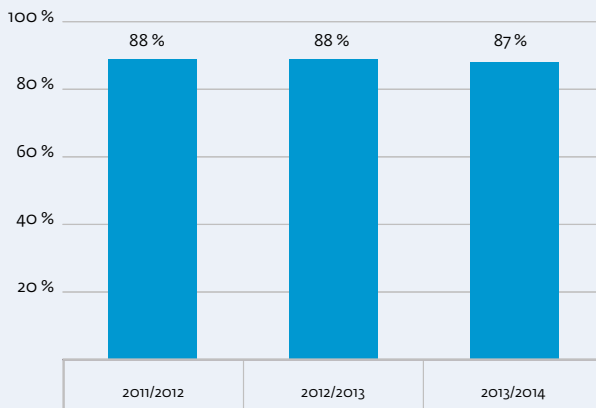
Bilagsfigur 1: Karaktergennemsnit 9. klasseprøver, dansk (alle fagdiscipliner), matematik (begge fagdiscipliner) og bundne prøver i alt, 2011/2012-2013/2014

Anm.: Opgørelsen inkluderer ikke privatister. Karaktergennemsnittet beregnes som et gennemsnit af de enkelte elevers gennemsnit i faget. En elev indgår i beregningen af karaktergennemsnittet i dansk og matematik, hvis vedkommende blot har aflagt én prøve i faget. En elev indgår kun i beregning af karaktergennemsnit i de bundne prøver i alt, såfremt eleven har aflagt mindst fire ud af de otte bundne prøver.

Kilde: Ministeriet for Børn, Undervisning og Ligestillings ledelsesinformationssystem for folkeskolen

Bilagsfigur 2: Andel af 9. klasseelever med 2 eller derover i gennemsnit i både dansk og matematik, 2011/2012-2013/2014

Anm.: Andelen beregnes som antallet af elever, der har opnået et karaktergennemsnit på mindst 2 i både dansk og matematik i forhold til alle elever, der kendes fra karakterindberetningen. For hver elev beregnes et karaktergennemsnit af prøverne i dansk og et karaktergennemsnit i matematik. Elever, der har aflagt alle prøver i både dansk og matematik, og som mindst har opnået et karaktergennemsnit på 2 i begge fag, opfylder kriteriet. Elever, der ikke har aflagt alle prøver i dansk og matematik, opfylder ikke kriteriet.

Kilde: Ministeriet for Børn, Undervisning og Ligestillings ledelsesinformationssystem for folkeskolen

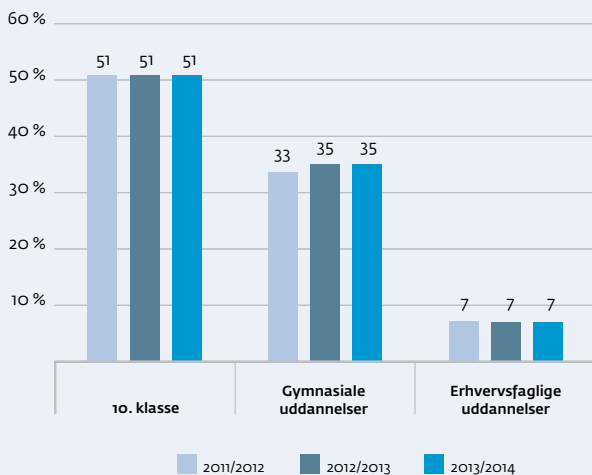
Indikator: Andel af elever, der 3 måneder efter afsluttet 9. klasse er påbegyndt en ungdomsuddannelse (samt fordeling på ungdomsuddannelsestype og 10. klasse)

Andelen, der påbegynder 10. klasse eller en ungdomsuddannelse inden for 3 måneder efter 9. klasse, er relativt stabil i perioden.

Indikator: Andel af elever, der 15 måneder efter afsluttet 9. klasse er påbegyndt en ungdomsuddannelse (samt fordeling på ungdomsuddannelsestype og 10. klasse)

Der ses en svag stigning i andelen af elever, der er påbegyndt 10. klasse og en gymnasial uddannelse, mens der er et lille fald i andelen, der er påbegyndt en erhvervsfaglig uddannelse i perioden 2011/2012 til 2013/2014.

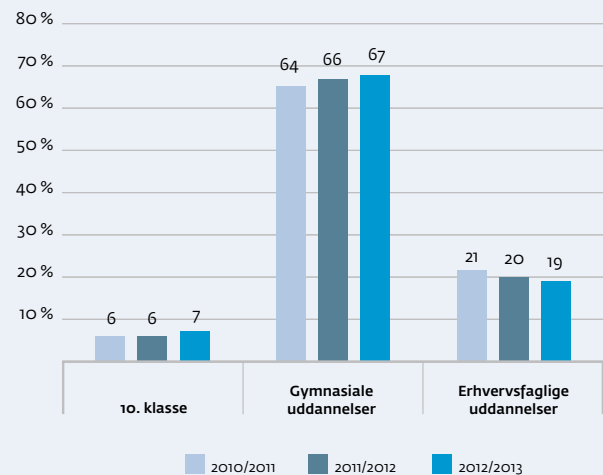
Bilagsfigur 3: Andel af elever, der 3 måneder efter afsluttet 9. klasse er påbegyndt en ungdomsuddannelse eller 10. klasse, 2012/2013-2014/2015

Anm.: Årstallet angiver skoleåret for 9. klasse.

Kilde: Ministeriet for Børn, Undervisning og Ligestillings databank

Bilagsfigur 4: Andel af elever, der 15 måneder efter afsluttet 9. klasse er påbegyndt én ungdomsuddannelse eller 10. klasse, folkeskoler, 2011/2012-2013/2014

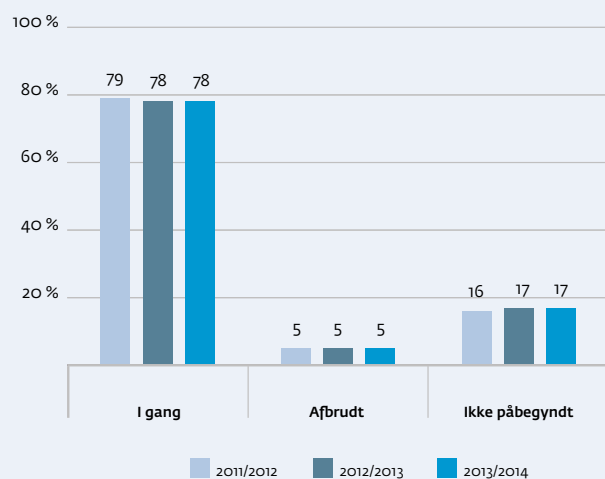
Anm.: Årstallet angiver skoleåret for 9. klasse.

Kilde: Ministeriet for Børn, Undervisning og Ligestillings databank

Indikator: Elevernes uddannelsesstatus 9 måneder efter folkeskolens 9. og 10. klasse

Elevernes uddannelsesadfærd 9 måneder efter 9. og 10. klasse er stort set uændret i perioden 2011/2012 - 2013/2014.

Bilagsfigur 5: Elevernes uddannelsesstatus 9 måneder efter 9. og 10. klasse, kommunale skoler, 2010/2011-2013/2014

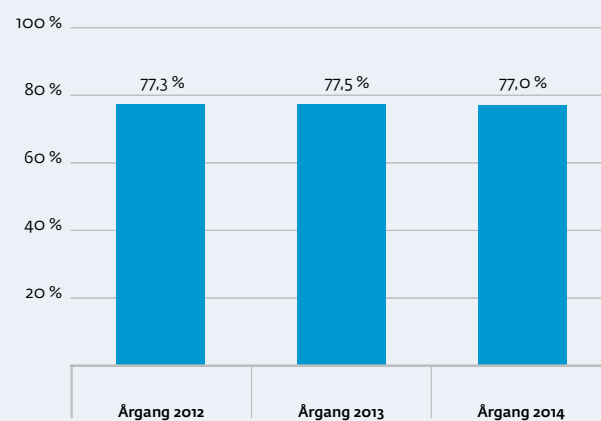
Anm.: Årstallet angiver skoleåret for 9. klasse. Udgangspopulationen er de elever, der forlader de kommunale skoler, dvs. at elever, der fortsætter i 10. klasse, ikke er inkluderet i opgørelsen. Kommunale skoler omfatter følgende skoletyper: Folkeskoler, kommunale ungdomsskoler, specialskoler for børn, dagbehandlingstilbud og anbringelsessteder.

Kilde: Ministeriet for Børn, Undervisning og Ligestillings ledelsesinformationssystem for folkeskolen

Indikator: Andel af elever, der forventes at fuldføre mindst en ungdomsuddannelse inden for 6 år efter afsluttet 9. klasse

Andelen af en 9. classes årgang, der forventes at opnå mindst en ungdomsuddannelse inden for 6 år efter afsluttet 9. klasse, har været svagt faldende siden årgang 2012.

Bilagsfigur 6: Andel af en ungdomsårgang 2012-2014, der forventes at fuldføre mindst én ungdomsuddannelse inden for 6 år efter afsluttet 9. klasse, alle grundskoler

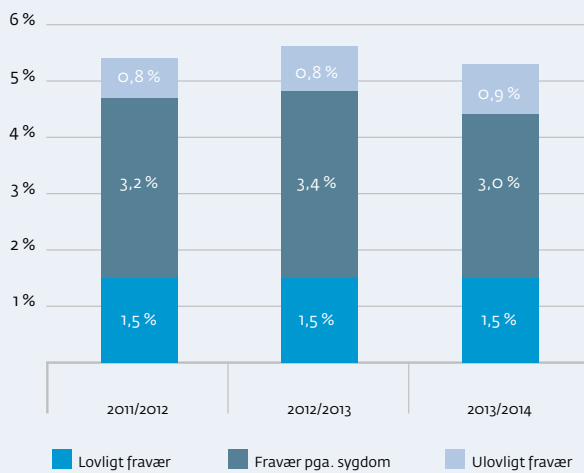
Anm: Opgørelsen inkluderer alle elever i grundskolen, herunder elever i folkeskolen, frie grundskoler, efterskoler, dagbehandlingstilbud, kommunale ungdomsskoler og specialskoler.

Kilde: Ministeriet for Børn, Undervisning og Ligestillings databank (Profilmodellen)

Indikator: Elevfravær

Det samlede elevfravær i 2013/2014 var 5,4 pct. mod 5,7 pct. i 2012/2013 – altså et lille fald på 0,3 procentpoint. Godt 3 pct. af elevernes fravær skyldes sygdom, og under 1 pct. er ulovligt fravær. Det ulovlige fravær er steget en smule i perioden 2011/2012 til 2013/2014.

Bilagsfigur 7: Elevfravær fordelt på fraværstype, folkeskoler og specialskoler for børn, 2011/2012-2013/2014

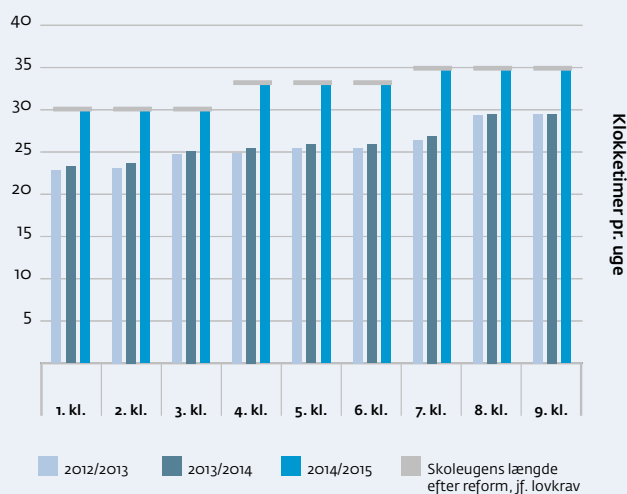
Kilde: Ministeriet for Børn, Undervisning og Ligestillings ledelsesinformationssystem for folkeskolen

Undervisning og elever

Indikator: Planlagte undervisningstimer

Skoleugens længde inklusiv pauser er efter folkeskole-reformen forøget med 7,9 klokketimer i 7. klasse. Det er det klassetrin, hvor timetallet i gennemsnit er øget mest. Timetallet er i gennemsnit øget mindst for elever i 3. klasse. Her ses en gennemsnitlig timeforøgelse på 4,8 timer. Opgørelsen af planlagte undervisningstimer dækker over skolernes planlagte tid til fagopdelt undervisning, understøttende undervisning samt øvrig tid.

Bilagsfigur 8: Gennemsnitlig planlagt undervisningstid pr. skoleuge inkl. pauser fordelt på klassetrin, folkeskoler, 2012/2013-2014/2015

Anm.: I 2012/2013 har skolerne alene indberettet fagopdelt timetal eksklusiv pauser. Der er således antaget en pausefrekvens på 0,22 pr. skoledag (det svarer til 10 minutter pr. 45 minutters undervisning) for dette skoleår for at kunne sammenligne skoledagens længde før og efter reformen. I 2013/2014 har skolerne særskilt indberettet tid til pauser, og i 2014/2015 har skolerne indberettet pausefrekvensen som en del af den indberettede tid til den understøttende undervisning. Tal for 2014/2015 er alene opgjort på normalklasser i folkeskolen uden kommunal tilladelse til at fravige reglerne om mindste varighed af undervisningstiden, jf. folkeskolelovens § 16 b.

Skolerne indberetter et undervisningstimetal på årsbasis. Dette er omregnet til timer pr. skoleuge under antagelse af, at et skoleår udgør 40 skoleuger.

Børnehaveklassen er undtaget af opgørelsen pga. dårlig datakvalitet i skoleåret 2014/2015. I forbindelse med lockouten af lærerne i april 2013 blev mange undervisningstimer aflyst. Skolerne skulle dog fortsat overholde de daværende treårige minimumstimetal, hvorfor skolerne i efteråret 2013 ud over indberetning af de vanlige planlagte timetal også skulle indberette antallet af aflyste og kompenserende timer pga. lockouten. Timer, der kompenserer for aflyst undervisning, skulle indberettes særskilt. Det er dog muligt, at nogle skoler har haft svært ved at skelne mellem de to begreber, sådan at der i det planlagte timetal også indgik kompenserende timer. Det betyder, at det planlagte timetal for skoleåret 2013/2014 kan være kunstigt højt.

Opgørelsen inkluderer alene elever i den almindelige folkeskole.

Kilde: Ministeriet for Børn, Undervisning og Ligestilling

Indikator: Lærernes planlagte tid med eleverne

Lærernes tid sammen med eleverne har frem til skoleåret 2013/2014 været defineret som lærernes undervisningsandel, forstået som den procentdel af lærernes nettoarbejdstid, altså eksklusive ferie- og søgnehelldage, som planlægges at skulle anvendes til undervisning. Arbejdstidsaftalerne fra henholdsvis 2005 og 2008 har dog fulgt forskellige definitioner af 'undervisningsbegrebet', som ikke umiddelbart kan sammenlignes.

Med reformen af folkeskolen og de ændrede arbejdstidsregler opgøres nu lærernes samlede tid med eleverne (og dermed ikke kun tid til undervisning). Den samlede tid med eleverne defineres som summen af den fagopdelte

Indikator: Årlige undervisningsressourcer pr. elev i folkeskolen

Der er i opgørelsen inkluderet personaletyperne lærere, børnehaveklasseledere og pædagoger i perioden 2010/2011 til 2014/2015. Det skal bemærkes, at det ikke er muligt at sammenligne de tre opgørelser.

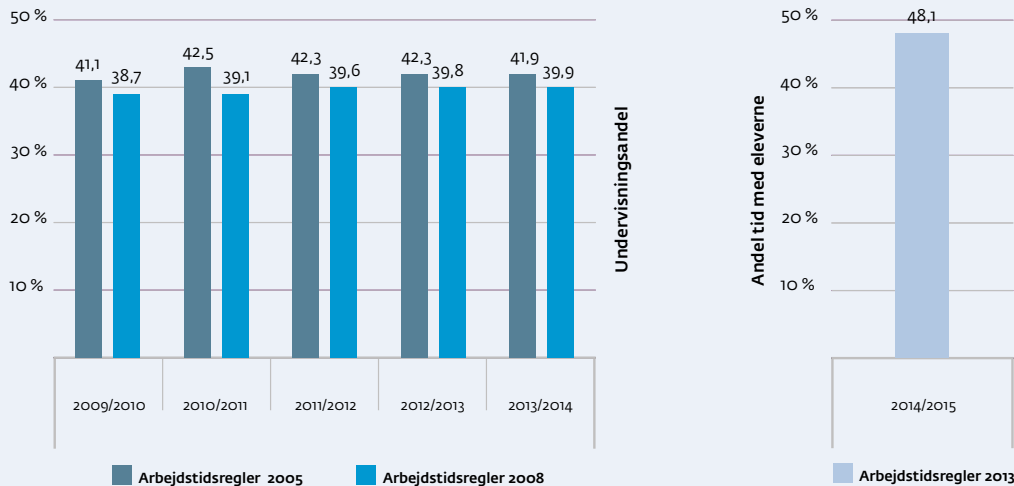
I 2014/2015 ses, at de årlige undervisningsressourcer udgør 66 klokketimer pr. elev.

undervisning, den understøttende undervisning og øvrig tid med eleverne. Denne opgørelse kan ikke sammenlignes med de tidligere opgørelser, idet tidligere indberetninger har været baseret på andre definitioner af den planlagte undervisning. For eksempel har tidligere opgørelser ikke medtaget lærernes tid til understøttende undervisning.

I 2014/2015 ses, at folkeskolelærerne i gennemsnit bruger cirka 48 pct. af deres arbejdstid sammen med eleverne i form af undervisning i fag, understøttende undervisning og øvrig tid sammen med elever, for eksempel i forbindelse med elevsamtaler. Opgørelsen fra 2014/2015 kan ikke sammenlignes med tidligere opgørelser, jf. ovenstående.

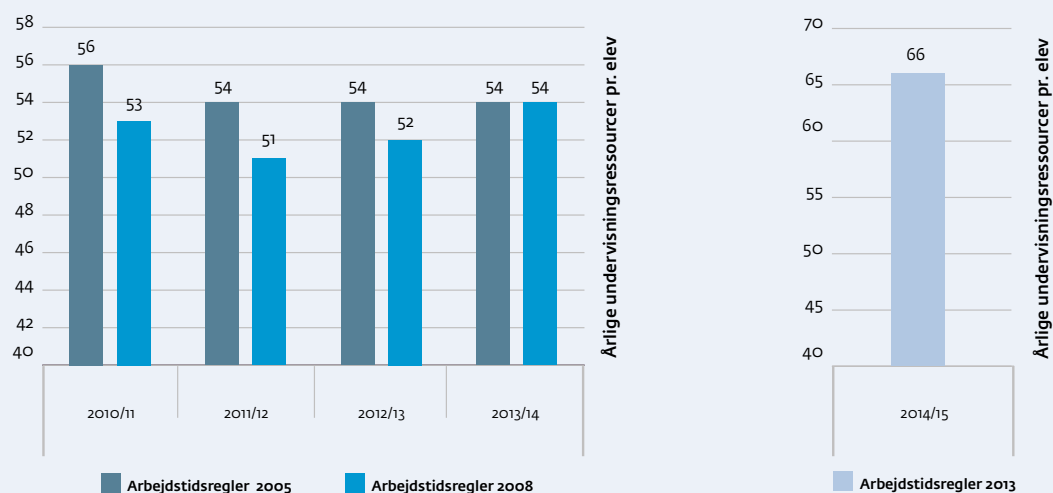
Bilagsfigur 9: Folkeskolelærernes gennemsnitlige planlagte undervisningsandel 2009/2010-2013/2014 og andel planlagt tid med eleverne 2014/2015, ekskl. ferie- og søgnehellidage

Anm.: Folkeskolelærernes undervisningsandele fulgte frem til skoleåret 2013/14 en arbejdstidsaftale enten fra 2005 eller 2008. De to arbejdstidsaftaler har forskellige undervisningsbegreber, der ikke umiddelbart kan sammenlignes. Fra 1. august 2014 gjaldt nye arbejdstidsregler for lærerne i folkeskolen, som ikke umiddelbart kan sammenlignes med de to foregående. Der er ved alle opgørelserne tale om planlagt tid – dvs. det planlagte ressourceforbrug for lærerne og ikke den faktisk realiserede tid. Opgørelsen inkluderer alene lærere, der underviser i den almindelige folkeskole.

Kilde: Ministeriet for Børn, Undervisning og Ligestilling

Bilagsfigur 10: Årlige undervisningsressourcer (lærere, børnehave-klasseledere og pædagoger) pr. normalklasseelev i folkeskolen fordelt efter arbejdstidsregler, klokketimer, bh. kl.-10. kl., 2010/2011-2014/2015

Anm.: Folkeskolelærernes undervisningsandele fulgte frem til skoleåret 2013/14 en arbejdstidsaftale enten fra 2005 eller 2008. De to arbejdstidsaftaler har forskellige undervisningsbegreber, der ikke umiddelbart kan sammenlignes. Fra 1. august 2014 gjaldt nye arbejdstidsregler for lærerne i folkeskolen, som ikke umiddelbart kan sammenlignes med de to foregående. Der er ved alle opgørelserne tale om planlagt tid. Opgørelsen inkluderer samtlige undervisningsressourcer i normalklasser blandt lærere, børnehaveklasseledere og pædagoger, der underviser i den almindelige folkeskole. Antallet af kommuner på arbejdstidsaftale A05 er aftaget over tid. I 2013/2014 fulgte 16 kommuner denne arbejdstidsaftale. Opgørelsen inkluderer alene lærere, børnehaveklasseledere og pædagoger der underviser i den almindelige folkeskole.

Kilde: Ministeriet for Børn, Undervisning og Ligestilling

Indikator: Fordeling af grundskoleelever efter skoletyper

Andelen af elever i folkeskolen falder en smule i perioden, mens andelen af elever i de frie grundskoler stiger en smule i perioden 2012/2013-2014/2015.

Bilagstabel 1: Elever i grundskolen fordelt efter skoletype, bh. kl.-9. kl., 2012/2013-2014/2015

	2012/2013	2013/2014	2014/2015
Folkeskoler	81,5 %	81,1 %	80,8 %
Friskoler og private grundskoler	15,2 %	15,6 %	16,0 %
Efterskoler	1,3 %	1,2 %	1,3 %
Efterskoler med samlet særligt tilbud	0,2 %	0,2 %	0,3 %
Specialskoler for børn	1,2 %	1,3 %	1,2 %
Dagbehandlingstilbud og behandlingshjem	0,3 %	0,3 %	0,3 %
Kommunale ungdomsskoler	0,2 %	0,2 %	0,2 %
Øvrige institutionstyper, hvor der går grundskoleelever	0,0 %	0,0 %	0,0 %

Kilde: Ministeriet for Børn, Undervisning og Ligestillings databank

Statusredegørelse for folkeskolens udvikling for skoleåret 2014/2015

I aftalen om et fagligt løft af folkeskolen er det præciseret, at der skal udarbejdes en årlig redegørelse for folkeskolens udvikling.

Statusredegørelsen skal følge op på de tre nationale mål for folkeskolens udvikling:

1. Folkeskolen skal udfordre alle elever, så de bliver så dygtige, de kan.
2. Folkeskolen skal mindske betydningen af social baggrund i forhold til faglige resultater.
3. Tilliden til og trivslen i folkeskolen skal styrkes blandt andet gennem respekt for professionel viden.

Redegørelsen forholder sig til de fire resultatmål:

1. Mindst 80 pct. af eleverne skal være gode til læsning og matematik i de nationale test.
2. Andelen af de allerdygtigste elever i dansk og matematik skal stige år for år.
3. Andelen af elever med dårlige resultater i de nationale test for læsning og matematik skal reduceres år for år.
4. Elevernes trivsel skal øges.

Redegørelsen skal danne grundlag for den løbende dialog mellem regering, kommuner og folkeskolens øvrige parter om folkeskolens udvikling, og den skal ses i sammenhæng med øvrige initiativer om mål og opfølgning som for eksempel kommunernes kvalitetsrapporter og ledelsesinformationssystem.

Statusredegørelsen for skoleåret 2014/2015 har omstillingen til inklusion som særligt tema.